

perunt Anno 1250. De eadem locutus fuit Petrus Lombardus Magister Sententiarum Anno 1140. Sed & ante illum mentionem faciunt eiusdem materię Ordinum Rituales Manuscripti S. Germani ad Pratis, & Tillanus, ut testatur Menardus in *Notis ad lib. Sacram. S. Gregorii Pape pag. 292.* quos conscriptos esse ait in *Præfatione sui Operis circa Domini Annum millesimum.* Ulterius in Ordine Romano, quem citat Albinus Alcuinus, qui vivebat Anno 778. fit mentio de porrectione Calicis cum vino, & patenę cum pane in ordinatione Sacerdotum, ut refert Sarnellus *Epistol. Ecclesiasticar. tom. 1. Epist. 39. pag. 294.* En itaque usus conferendi Sacramentum Ordinis per traditionem materię, qui vigeat per septem sæcula in Ecclesia Latina ante Eugenium IV. & creditur provenisse ab Apostolorum Principe Petro, etsi de eo nullus scripserit tamquam de re extra controversiam versante.

Accedit & illa ponderosa ratio, quia in omnibus Sacramentis Materiam, & Forma debet esse talis, quę demonstrat exterioris operationem interiorem, quam facit Sacramentum, ut ait S. Thomas in *4. dist. 3. q. 1. art. 3. q. 1. ad 4.* Bene itaque traduntur instrumenta tangenda ab ordinando in omnibus ordinibus tamquam materiam Sacramenti, quia per eadem demonstrat potestas collata in ipso Ordine; ut patet tam in minoribus, quam in maioribus Ordinibus; datur enim Subdiacono pro materia tangenda Calix vacuus, & patena, atque liber Epistoliarum ad denotandum, quod sit habitus ad deferendum in Altare vasa Sacra pro Sacrificio, & ad Epistolam legendam. Diacono autem per librum Evangelii innotuit ius illud prædicandi, & Presbytero per Calicem cum vino, & Patenam cum pane factas, quę ei datur, consecrandi in Missa Corpus, & Sanguinem Domini, ut differit Reginaldus *lib. 30. cap. 3. per totum.*

Sed nec illud est omittendum, quod scribit Fagnanus in *cit. cap. Cum venisset, num. 75. de Sacra Unct. scilicet* probabile esse, quod olim in Ecclesia Orientali, & tempore Concilii Florentini, Ordines conferrentur per traditionem instrumentorum, & non per solam manuum impositionem, quia cum in eo Concilio actum sit de unione Ecclesię Orientalis cum Occidentali, & terminati fuerint articuli de Processione Spiritus Sancti, de Purgatorio, de Primatu Ecclesię Romanę, & de Consecratione in fermentato, in quibus Græci discrepabant ab Ecclesia Latina, non est verisimile, quod nihil actum esset de collatione Ordinum sine traditione Instrumentorum, si tunc fuisset in usu apud Græcos ordinare Clericos absque dicta traditione cum tanta discrepantia Ecclesię Latinę. Idcirco subdit ibidem Fagnanus, quod in quodam libro Græco, seu Opusculo de Sacramentis Gabrielis Metropolitanus Philadelphien. edito Anno 1600. legitur, *Materia Ordinis Sacerdotalis esse Sacratissimum Panem; & Sacrorum Vasorum numerum; seu, ut alii exponunt quantitatem, & reliqua cuiusque Ordinis propria, uti moris est.* Hoc opusculum integrum habetur apud Morinum *de Sacram. Ordin. part. 2. pag. 163.* Imò subdit idem Fagnanus, se curasse, ut insignis Religiosus S. Theologię Lector, & exprimatoris Venetorum familiis percurreretur a Græcis, Venetiis de gentibus, quid hæc in re observarent? Et respondere, se, & omnes Græcos non sola uti impositione manuum in ordinando Sacerdotibus; sed panem in Patena, & vinum in Calice ordinandis tangendum porrigere. Unde sic ibidem concludit Fagnanus: *Probabilis est igitur hunc morem ordinandi sine traditione Instrumentorum, nec olim viguisse, nec hodie vixere in Ecclesia Græca; ac si forte aliquando contrarium fuerit observatum; huiusmodi errorem irrepisse post Concilium Florentinum; quemadmodum etiam per plures a lii errores irrepserunt, post reciditum Schisma, & inexcusabilem recessum ab unione Ecclesię Romanę.*

Porro tria sunt, quę non sinit acquiescere dictis per hunc eximium in Curia Romana & Canonistam, &

Prælatum, Sacrarum Congregationum Cardinalium Secretarium præstantissimum. Unum est, quod in locis Sacre Scripturę, & in Conciliis citatis apud Diam Coordinatum *d. tom. 3. trañ. 1. resol. 67. num. 10.* in quibus agitur de Ordinatione Diaconorum, & Presbyterorum, fit mentio tantum de manuum impositione, prout etiam in Rituilibus Græcis antiquissimis, qui habentur impressi apud eundem Morinum *part. 2. Aletorum est, quod Petrus Arcudius Corcyrensis lib. 6. de Sacram. Ord. cap. 3.* reprehendit supranominatum Metropolitanam Philadelpiæ de prædicta assertionem, quod apud Græcos Materiam Sacerdotii sit Sacer panis, & ceteris instrumentorum numerus, affirmans, quod Græci in Sacris ordinantur sola Pontificis manuum impositione; quod repetit *cap. 5. concludens, præter manus impositionem nullam aliam apud Græcos reperiri Materiam in ordinationibus.* Porro Jo: Baptista Catumyrites Italogræcus in suo tractatu *de Vera Utriusque Ecclesię Sacramentorum concordia. Accu. 82.* protestatur, doctrinam Philadelpiensi esse veram; Arcudii autem librum pluribus in locis fuisse a Græcis Schismaticis depravatam. Tertium, quod peculiaris Bulla Clementis VIII. incipiens *Santissimus Dominus noster* etc. *diei 31. Augusti 1595. ex sententia S. Congregationis super reformatione Græcorum, decernit, Romę habendum esse Episcopum Græcum Catholicum, qui Clericos Græcos Episcopis Latinis Italicę subiectos, cum eorum dimissiois ordinem ritu Græco; id est non per instrumentorum traditionem, sed sola manuum impositione, ut oculis propriis vidisse Romę testatur Emin. Card. de Lugo *d. tract. de Sacramentis in genere disp. 2. num. 85.* his verbis: *Nunc in Ecclesia Græca non solum Episcopi Schismatici, sed Catholici etiam, & qui Romę degunt, dum Græcos Presbyteros ordinant, sciente, & consentiente Summo Pontifice (me presente) non per Calicis, & Patenę porrectionem ad faciunt, sed per manus impositionem super caput ordinandi.* Ergo non est damna da nobis Ecclesia Orientalis ob hunc ritum, & modum ordinandi, quem Summi Pontifices sciunt, tolerant, non condemnant, imò etiam Romę permittunt, ut latissime demonstrat Morinus *de Sac. Ord. part. 1. cap. 4. ubi allegat Bullas Leonis X. Clementis VII. & VIII. nec non Pauli V. & Urbani VIII. Summorum Pontificum approbantium Græcos ritus in Ordinationibus Sacris.**

Pro Conciliatione huius discrepantię, & resolutione tantę difficultatis, duos reperio apud Doctores respondendi modos. Unus est, quod Christus Dominus non determinavit in specie Materiam, & Formam huius Sacramenti Ordinis; sed eas genericè tantum instituit, ut scilicet per materiam adhiberetur aliquod signum sensibile significativum potestatis, quod traditur; & pro forma adhiberentur verba sufficienter exprimentia eandem potestatem. Hinc fit, quod utraque Ecclesia Latina, & Græca servat essentialiter Materiam, & Formam à Christo institutas, quamvis determinatio signi sensibilis, & materialis prædictam potestatem significantis diversa sit apud Græcos, & Latinos; quia illi utuntur tantummodo impositione manuum, cum verbis indicantibus (etsi non ita clarè) facultatem spirituales, quam recipiunt ordinati: at Ecclesia Latina præter manuum impositionem in Ordine Diaconatus, & Presbyteratus, utitur traditione libri Evangeliorum in illo; & Calicis cum vino, & Patenę cum pane in isto, ad majorem expressionem eiusdem potestatis ab Ordine collato convenientis. Ex his sequitur, quod Ordines, quos confert Ecclesia Græca non sunt diversi, nec specie distincti ab illis, qui conferuntur in Ecclesia Latina, sed tantum accidentaliter differunt: licet enim habeant diversas materias, & formas; illa tamen diversitas non est formalis, sed tantum materialis, id est quod ordinantur ad eundem effectum significandum, & caustandum;

sandum; unitas autem, vel diversitas specifica signi sumitur ex unitate, vel diversitate specifica rei significatę. Ita respondet noster ferè innumerabilis Doctorem, quos citat, & sequitur Diana *part. 6. trañ. 8. resol. 18.* Item *part. 8. trañ. 1. resol. 42.* Nec non *part. 10. trañ. 11. resol. 65.* Quę nunc extant in Coordinato *tom. 2. trañ. 5. resol. 1.* & *resol. 2.* prout etiam in *tom. 3. trañ. 1. resol. 67.* Inter quos Eminentiissimi Cardinales Bellarminus *De Sacram. Ord. lib. 6. cap. 7. in fine;* & de Lugo *de Sacram. in genere disp. 2. sect. 5. n. 86.* Petrus à S. Joseph, Amicus, Jo: Præpositus, Arcudius, Fornarius, Vasquez, Franciscus de Lugo, & alii, quibus additulantur doctissimi Salmanticenses de Sacram. *Ord. lib. 6. cap. 4. num. 48.* & *trañ. 8. cap. 2. num. 5.* Gonetus *tom. 5. trañ. 7. de Sacram. Ord. disp. 2. n. 62.* Fagnanus in *cit. cap. Cum venisset.* De Sacra Unct. *n. 28.* ubi alios allegat; & his omnibus addit Emin. Card. de Lauręa *art. 4. sent. tom. 3. disp. 6. num. 103.* ita scribentem: *Christus instituit Ordinem, assignansque Materiam, & Formam Ordinum in genere, permittens, ut Ecclesia determinaret sensibilia, quę significarent collationem alicuius potestatis, habuit pro obiecto non hoc, vel illud sensibile tantum, puta impositionem manuum, vel traditionem libri, aut utrumque; sed hæc, & alia, quę vellet Ecclesia deputare.* Et *num. 171.* ita subiungentem: *Replicò, aliter non posse hæc salvari (scilicet discrepantiam Ecclesię Græcę, ac Latinę in collatione Ordinum) nisi dicatur, quod Christus Dominus, Materiam Sacramenti Ordinis, sicut & Formam determinavit in genere; ut scilicet res quedam tradantur, & verba proferantur, quę significant collationem alicuius potestatis. Hoc enim modo salvatur varietas hæc Materialium.*

Alter modus respondendi, ac conciliandi supra dictum discrimen utriusque Ecclesię est; dicere, quod Christus Dominus determinaverit Materiam, & Formam Ordinum non tantum in genere, sed etiam in specie; non tamen unam tantummodo, sed multiplicem, videlicet tam illam, quę adhibetur in Ecclesia Latina, quam illam, quę utitur Ecclesia Græca; itaut sub disjunctione, vel hæc, vel illam Ecclesia usurpare secundum quod magis expedire arbitraretur, attenta regionum, vel temporum diversitate. Hanc responsonem tradit Cotonius *d. lib. 2. de Sacramentis Controv. 1. num. 20.* quam etiam docuisse dicit Eminen. Card. Pallavicinum *lib. de Sacramentis cap. 4. num. 66.* & ante ipsum Eminen. Card. de Lugo *d. disp. 2. sect. 5.* & magis explicitè in *disp. 7. num. 8.* ubi ita concludit: *Adverte, cum dicimus, Christum instituisse per se omnia, & singula Sacramenta, non intendere nos, singulorum materiam fuisse omnino determinatam à Christo, nam ut vidimus disp. 2. sect. 5. Christus in aliquibus Sacramentis solam determinavit materiam in genere, verbi gratia in ordine ad actionem externam, quę sufficienter significet traditionem potestatis. Unde idem Ordo Sacerdotii apud Latinos confertur per porrectionem Hostię, & Vini etc. apud Græcos vero per solam manuum impositionem, cum verbis significativis traditionem potestatis. Utraque autem materia fuit à Christo instituta non determinatè, sed disjunctim, ut supra diximus.*

Ex his duobus Primus modus dicendi est communior apud Doctores; sed Cotonius *d. lib. 2. Controv. 1. num. 24.* ait: *Mibi placet posterior ille dicendi modus, nimirum quia hoc modo redduntur probabiles omnes mysticę, atque arcane significationes circa ejusmodi materias, & formas, utpote quarum Autor præ Summa sapientia nullam quantumvis admississimam congruentiam in ipsis non vidit.* Eligat studiosius ex his modis illum, qui sibi magis aridet, ex utroque enim bene inferitur id, quod scribit Emin. Card. de Lauręa *de Sacram. Ord. d. disp. 6. num. 53.* quod materia, & forma Græcorum in Ordinibus conferendis una, & eadem, essentialiter est cum Latina; utraque enim significat

dari aliquam potestatem ordinato; alioquin Ecclesia non permisisset, ut Græci ita ordinarentur, ed vel maxime, quia Ecclesia Latina sæpè eorum ritus reformavit, & nullum prorsus verbum fecit de modo conferendi Sacramentum Ordinis apud eosdem Græcos, quod præsertim fuerat faciendum in Concilio Florentino, ubi de tollendis Græcorum erroribus dictum est, prout etiam ante sub Innocentio IV. *Const. 14. Incipien. Sub Catholice.* de quo diximus supra *Decif. III. num. 46.*

Adhuc autem fieri potest hæc instantia. Quoniam tempore Ecclesię Latinę cepit ordinare Clericos per instrumentorum traditionem? Respondetur, credendum esse, quod usque ab ejus initio, & postquam Divus Petrus Sedem suam Apostolicam Romę firmavit. Etsi enim nihil reperitur scriptum in Conciliis, vel apud SS. Patres de hac instrumentorum traditione: nihilominus cum nemo possit ostendere, quando ceperit; sequitur ex traditione Apostolica cepisse, & semper in Ecclesia Latina continuasse; Ecclesię enim Romana servat traditiones Apostolorum incorruptas, & non docet nova, sed antiqua. *cap. Preceptis. 12. dist. Julius I. Epist. 3. cap. 35. Pelagius II. Epist. 5. 7. & 8.* Et ipsa nunquam erravit in fide, sed nec errare potest. *cap. Aretina. cap. Memor sum. cap. Hęc est fides, cum seqq. 24. q. 1.* præsertim circa doctrinam Sacramentorum. *cap. Ad abolendam. De Hæreticis.* Et tanti ponderis est traditio Ecclesię, quanti ipsa Scriptura. *cap. Catholica. & cap. Ecclesiasticarum 11. dist.* quod eruditè demonstrat Sarnellus *tom. 2. Epist. 40.* per totam. Idcirco nihil officit, quod in primis Ecclesię Sæculis non reperitur scriptum, quod Diaconi per libri Evangeliorum traditionem; Sacerdotes per Calicis cum vino, & Patenę cum Hostia porrectionem ordinarentur, quia credendum est, id ex antiquitate traditionis semper in Ecclesia Latina fuisse in usu; ut optimè firmat Cotonius *d. lib. 2. Controv. 1. num. 24.* & facit *d. cap. Ecclesiasticarum. 11. dist.* in quo referuntur plures functiones sacrę, quę sunt in Ecclesia, & nullibi sunt scriptę; sed tantum ex traditione observatę. Tantò magis, quia ut docet S. Thomas in *4. dist. 7. q. 1. art. 1.* essentialia Sacramentorum occultabantur in primitiva Ecclesia ob irrisionem gentilium, & deinde SS. Patres nominarunt Ordinationem per antonomasiam *Manuum impositionem;* quia sic eam nominarunt Apostoli, ut doctè scribit Fagnanus *tom. 2. in cap. Presbyter. num. 38. & 39. De Sacra. non iterum.*

Quòd si quis petat, an hodie Ecclesia possit mutare materiam, & formam Ordinum, & alias consimiles introducere? Respondet Emin. Card. de Lauręa *disp. 5. de Sacram. Ord. num. 49.* Se non audere dicere pro, vel contra. Utrumque posse asseverari; sed Romanę Ecclesię iudicio id esse relinquendum. Fagnanus autem in *cit. cap. Cum venisset. num. 89. de Sacra Unct.* adhæret negativè ob rationes ibi per cum allegatas.

DECISIO VIII. ARGUMENTUM.

Disputatur, An in collatione Ordinum materia sit tangenda Tactu physico, vel sufficiat Tactus Moralis? Præmittitur elegans narratio quinquē sensuum exteriorum hominis, & eorumdem utilitas, ac excellentia. Indè ostenditur, sensum Tactus ob præstantiam Manus humanę præcellere in multis, præsertim ex dignitate Sacerdotali, quam Homo acquirit tactu materię in Ordine Sacro. Resolvitur Quæstio pro Tactu Physico, Ratione, Auctoritate DD. & Tutori opinione, quę in consecratione Sacramentorum semper est amplectenda.

SUMMARIUM.

1 Tactus materię in Ordinatione an sit de necessitate Sacramenti?

- 2 Sensum quinque exteriorum hominis quis sit dignior?
- 3 Auditus utilis in homine.
- 4 Surdi à natiuitate remanent semper muti.
- 5 Visus quam utilis, & necessarius? Eius Laudes.
- 6 Odoratus nobilitas, & utilis.
- 7 Atoni qui sint? & ubi sint?
- 8 Gustus utilis, necessitas, & officium.
- 9 Tactus an sit dignus laude?
- 10 Manus hominis ceteris sensibus præcellunt. Earum laudes.
- 11 Manus aliorum membrorum officia suppleant.
- 12 Manus Ordinantis, & Ordinandi consueiunt Sacramentum Ordinis.
- 13 Sacerdotis dignitas, & excellentia.
- 14 Tactus, ac Manus summo opere custodiende.
- 15 Utrius Presbyteri moribundi dictum.
- 16 Mulierum manus non tangende.
- 17 Episcopus Fundanus tentatus à diabolo erga Sanctimoniam.
- 18 B. Jordani Generalis Predicatorum dictum.
- 19 S. Niceti Episcopi rigor neque puerulos tangentis.
- 20 Tactus alius Physicus, alius Moral.
- 21 Preceptum Ecclesie de tangenda Materia realiter in Ordinatione.
- 22 Tactus Physico, vel Morali an sit tangenda Materia de necessitate Sacramenti? & num. 26.
- 23 Acceptio rei in ebullibus sit moraliter.
- 24 Paruulis an ualide possint Ordinari? & num. 32.
- 25 Matrimonii Sacramenti quanam sit Materia? & num. 33.
- 26 Tactus Physicus materie in Ordinibus est de necessitate Sacramenti.
- 27 Sollicitudo Ordinantium, ut Ordinandi tangant physice materiam.
- 28 Accipe Verbum requirit tactum physicum.
- 29 Sacramentorum effectus causatur in tactu physico materie.
- 30 Argumentum non ualet de contrariis ad Sacramenta.
- 31 Domini, ac possessionis differentia.
- 32 Propositio damnata, quod in Sacramentis sufficiat opinio probabilis.
- 33 Tactus Physicus materie omnino faciendus in Ordinatione.
- 34 P. Cardenas doctrina de Tactu physico in Ordinibus.
- 35 P. Thyrsi Gonzalez opinio de eodem Tactu physico.

Succesivè ad generalem intelligentiam hujus Ordinis Sacramenti proposita fuit hæc Quæstio resoluenda, An sit de necessitate Sacramenti Ordinis, ut qui initiantur tangant materiam? & quomodo debeant illam tangere? Ad ornatum materiam ante resolutionem Quæstionis, Studiosi nostri tria præmiserunt.

Primum; quod in homine sunt quinque sensus exteriores, Auditus, Visus, Odoratus, Gustus, & Tactus; idè disputant Philosphi, quis eorum sit dignior, ac nobilior? Alii volunt nobiliorem esse Auditus; qui quidem utilis est hominibus dormientibus, & vigilantibus: nam dormientes fit quis eos agrediatur, sono perterriti possunt se tueri; & vigilantes autem, quia audientes aliorum sermones, & discursus, sunt sociabiles; consistit enim societas hominum in narratione, & auditione. Maximè verò Auditus inervat ad acquirendas Ciencias; quisque enim nostrum Doctore indiget, ut pleniorè habeat cognitionem rerum omnium, imò sine auditu non posset homo cognoscere ipsum Deum, ejusque Divinam Fidem; & Legem apprehendere juxta illud, Fides ex auditu. Rom. 10. 17. & evaderet similis bestiis; & hæc de causa diximus in tractatu de Penitentia Decif. 22. num. 6. & ex doctrina Aristotelis de Hist. Animal. lib. 4. cap. 9. num. 10. eos, qui sine auditu nascuntur, & sunt Surdi à natiuitate, remanere mu-

tos toto cursu vitæ suæ; quia loquelam acquirere non possunt, nec linguam in prolatione verborum excitare, cum alios homines loquentes non audiant. Alii arbitrantur sensum Visus esse nobiliorem cæteris, quia est magis utilis, ac necessarius; & in primis Visus habet objectum nobiliorem, & universaliorem, nempe lucem, & colores: lux enim convenit etiam celestibus corporibus; estque inter omnia alia sensibili qualitate simplicior, purior, & immaterialior. Actus insuper videndi est certior quolibet alio actu sensibili cæteris paribus; unde objecta Visus fortissimè movent phantasiam, & intellectum; ut patet in somniantibus, qui magis somniant de rebus visis, quàm de aliis perceptis ab aliis sensibus; tum quia Visus potest duo contraria, ut album, & nigrum, simul distinctè cognoscere; quod aliis sensibus non competit, vel saltem non ita perfecte; quia vel sensatio unius impedit alterius sensationem, vel si ambo contraria percipiuntur, hoc fit indistinctè, & confusè. Præter hoc organum Visus est nobilioris complexionis cæteris sensoriis; & per visum cognoscere possumus magnitudinem cuiuscumque molis, quod nequit fieri aliis sensibus. Odoratus non desunt motiva nobilitatis, tum quia per olfactum homo suaviter respirat, & attrahit aerem ad refrigerandam cor, & cerebrum; magnum autem incommodum est illis, qui sicutum habentes nasum, coguntur ore continuo aperto respirare: tum etiam quia confortatur cerebrum, & recreatur homo, dum odores pretiosos florum, muschi, ambræ, auricularium compositionum fragrantiam per olfactum assumit; & quodammodò attribuitur iste Sensus ipsi Deo, qui quoddam spiritus est, juxta illud oblati per Noe sacrificii: Odoratusque est Dominus odorem suavitatis. Genes. 8. 21. Præterquam quod sensus adoratus etiam ad nutritionem corporis, & ad conservationem vitæ deservit, si vera sunt, quæ scribit Plinius lib. 7. cap. 4. his verbis: Ad extremos fines Indis ab Oriente circa Fontem Gangis Afmonorum gentem sine ore, corpore toto birtam, baliu tantum viventem, & odore, quem naribus trahunt. Nullum illis cibum, nulquamque potum; tantum radicem, floramque varios odores, & siccissimum malorum, quæ secum portant longiore itinere, no desit olfactus. Alias quoque vivere gentes solo odore fructuum, florum, & herbarum, quæ olfactu, & naribus, non stomacho condunt, narrat P. Nieremberg lib. 8. Hist. Nat. cap. 1. quem refert P. Schottus in Physica Curiosa tom. 1. lib. 3. cap. 11. §. 3. En igitur Odoratus excellentia.

Verùm Gustus eò videtur cæteris sensibus nobilior, quò est magis omnibus necessarius; ex illo enim dependet vitæ conservatio, & nullum est animal volatile, aquatile, vel terrestre, cui detur vivere absque sensu gustus; quodcirca docet Aristoteles lib. 2. de Hist. Animal. cap. 15. num. 2. quòd omnia animalia, quæ aerem recipiendo respirant, habent gulam, asperam arteriam, & pulmonem, & quamvis in aliquibus videatur non esse gula, tamen penes os est ipsa arteria ad recipiendum cibum. Hujus sensus officium est discernere saporè, & relidè præcipuè in acumine linguæ; hinc subdit Aristoteles lib. 4. de part. anim. cap. 11. num. 4. quòd lingua est data animalis, ad hoc ut dum cibum mandit, prægullet saporem cibi; & hæc est excellentia hujus sensus, quia ex eo pendet vita; siquidem animal, ut vivat, debet nutrir, ut autem nutriatur, debet habere sensum discretivum alimenti, hoc est gustum. Arist. lib. de Sensu, & sensib. c. 1. n. 6.

Tandem de sensu Tactus pauca dicunt Philosphi ad ejus nobilitatem extollendam; scitis enim dixisse credunt, afferentes de eo, quod est commune omni animali, nam nullum animal sine eo existere potest ex Aristot. 3. de Anima 62. bonum autem quòd commune, eò præstantius, ut de hoc, & de aliis prænaratis sensibus disserit doctissimus Maffius in Arist. tom. 3. in lib. de Anima disp. 5. num. 6. At insurgunt Medici; & hoc est

Secundum præmissum. Insurgunt, inquam, Medici ad præconitandum excellentiam sensus Tactus; qui, etsi per totum corpus diffusus, suam habet residentiam in manibus; advertunt, quòd Manus hominis per se utilis sensibus, & membris nobilitate, & utilitate præcellunt; hoc enim unico Manuum instrumento, veluti Rationis satellite, ipsa Ratione distans, cætera animalia Homo domat, ut ait Galenus lib. 11. de Usu part. c. 3. sine quarum auxilio veluti emortuus homo, & inertis omnino existens, brutus infelicitior. Summo ergo summi Opificis beneficio Manus homini data sunt; quibus non modò ipse sibi in necessariis opem ferret, sed & cæteris animantibus; qualis namque esset facies terræ, qualem spiraret horrore, nisi manibus hominis cohereret, ac custodiretur? Et ex his Sensus Tactus in manibus præcipuè residens excellentia, nobilitas, & utilitas innotescit. Sed ulterius Manus hominis non solum præstant in suo proprio munere, sed sæpè etiam suppleant aliorum membrorum defectum; nam oculo in tenebris, aut ex cæcitate non vidente, Manus ipsa præcedens aut errantes dirigit gressus, aut vacillantes baculo sustinet; & per Manum officicula quæque obia evitantur. Lingua non potente ob morbum, seu ob exteri idiomatis ignorantiam mentis conceptus exprimeret, Manus ipsa ita linguæ officio fungitur, ut eos facillimè valeat significare. Quin etiam internas cordis preces manibus Deo porrigimus; & incurruptæ fidei pignus manu alter alteri damus; præterquam quod per Manus liberalitatis virtus exercetur, quæ inter omnes charior est, ac desiderabilior, prout de his disserunt Arist. de Partu Animal. lib. 4. cap. 10. Cicero lib. 1. de Nat. Deor. Mercurialis lib. 3. Var. lell. cap. 20. & alii DD. relati, Zacchias in Q. Q. Medicolegal. tom. 1. lib. 5. tit. 3. Quæst. 7. a numer. 1. & seq. ubi num. 13. assumit laudes digitorum manus humane, præsertim pollicis, & indicis, quibus utimur in scribendo, delineando, pingendo, & quæcumque alia ad nutritionem, defensionem, ac delectationem vitæ spectantia, operando.

At præter hæc omnia. Manuum humanarum suprema est excellentia ex hoc etiam, quòd in præsentia Decisione, & Quæstione discutiendum proponitur, videlicet quòd mediante sensu Tactus, idest per extensionem manuum Ordinandi, & per contactum materiam, quàm manus pariter Episcopi Ordinantis porrigunt tangendam, confertur Sacramentum Ordinis; & homo Christianus elevatur non solum ad gradus Ordinum minorum, sed etiam majorum, Subdiaconatus, & Diaconatus; & ulterius ad Sacerdotii dignitatem, de qua exclamavit S. Ephrem de Sacr. Mivaculum suspendimus! magna, & multa, immensa, & insuperata Sacerdotii dignitas! Siquidem hæc impertit Sacerdotibus facultates, unam in Corpus verum Christi Domini, illud consecrando, & offerendo; alteram in ejusdem Corpus mysticum, nempe fideles, eisdem absolvendo à peccatis; & de utraque S. Carolus Borromæus ita pronunciat in Añ. Eccles. Mediolan. fol. 347. Potestas Corpus, & Sanguinem Domini nostri conficiendi, & offerendi, tum peccata dimittendi, quæ Sacerdotibus collata est, humanam rationem, & intelligentiam superat, ne dum ei par, & simile in terris inveniri queat. At ex hac Tactus excellenti prærogativa resultat.

Tertium præmissum; in quo moniti esse debent omnes Ecclesiastici ita sensum Tactus, ac Manus suas custodire; ut eas non solum ad illicita, & ad inhonesta non extendant; sed neque ubi aliquod periculum insurgere possit adversus honestatem, eas præsumant porrigere, præcipuè mulieres sub nullo prorsus prætextu tangendo. De hoc præmissum agit Cornelius à Lapide in Prov. Salom. cap. 7. Vers. 18. & ostendens quàm igni-

tus, & venenatus sit tactus mulieris, adducit id, quod scribit S. Gregorius lib. 4. Dialog. cap. 11. de Ursino Presbytero, qui animam agens, cum mulier narius ejus aurem admoveret, ut sentiret, an adhuc viveret, ipse collecto spiritu, ac voce exclamavit: Recede à me mulier, adhuc igniculus vivit: paleam tolle. Et illud, quod narrat Jacobus Cardinalis de Vitriaco in vita S. Mariæ Ogniacensis lib. 2. cap. 5. nimirum cum quidam Vir spiritualis ex devotione manum ejus stringeret, audita est vox quasi de Cælo lapsa dicens: Noli me tangere: Nec omittendum, quod recitat idem S. Gregorius lib. 3. Dialog. c. 7. de Andrea Fundano Episcopo, qui Sanctimoniam in suo Episcopio habitare permiserat, certus de illius continentia, & puritate. At paucos post dies cum quidam Judæus Fundanam versus Civitatem iter ageret, nec eam ingredi potuisset, à nocte præventus, declina vit in propinquum Apollinis Templum, & expavescens ob idola, etsi inimicus Crucis, se signo Crucis munivit. Media nocte vigilans vidit introeuntes demones multos, qui alium tamquam Principem suum obsequuti cæperunt narrare quales, & quomodo somnes tentassent. Eorum unus exposuit, se stimulus luxuriæ commovisse Episcopum Andream Fundanum erga Sanctimoniam prædictam; & usque adhuc obtinuisse, ut die præterito, vespertina hora ejus mentem traxerit, ut in terga ejusdem Sanctimonialis femine blanditiis alapam daret, Gavivus est Cacodæmon, & hortatus malignum Spiritum, ut prosequeretur opus, ac ab hoc simplici humerorum tactu Episcopum antedictum in totalem carnalium lapsum induceret. Postea intutus Judæum jacentem, ac trementem, interrogavit satellites suos, quis esset ille? Responderunt Vas vacuum, sed signatum; & eo incolame relicto, tota Spiritum turba discessit. Die facta Judæus non sine magno pavore ivit ad Episcopum, & de nocte viderat, & audiverat, ei narravit. Erubuit Præsul, & tactus dolore cordis intrinsecus, penituit, ac Sanctimoniam erga Episcopum dimisit: suisque precibus conversionem illius Judæi à Domino impetravit. En quanta diligentia cavendum sit à sensu Tactus. Et quanto rigore abstinentium est à contactu manuum, potissimum ab illis, qui eas sanctificaverunt in Sacramento Ordinis per contactum materiam in eorum collatione sibi porrectæ. Legitur de Beato Jordano, qui Magister Generalis in Ordine Predicatorum fuit; quòd quadam vice reprehendit facium suum, eò quia mulierem lapsum in via, extensa, & apprehensa ejus manu furgere juvit. Se excusavit Socius dicens, mulierem illam esse bonæ, ac innocens vitæ. Subjuxit Beatus Jordanus: Bona, & innocens est aqua de Cælo cadens; pariter bona, & innocens est terra; at ubi utraque se tangunt, lutum consueiunt. O quanti boni, & innocentes non ob custoditionem sensuum Tactus, ac manuum suarum, infortunatis loco se deturparunt! S. Nicetus Episcopus Lugdunensis neque puerulos manu tangere præsumebat, teste S. Gregorio Turonensi in Vitis Patrum. cap. 8.

His ad eruditionem Clericorum ita enucleatis, deveniendo ad resolutionem Quæstionis propositæ, An sit de necessitate Sacramenti Ordinis, ut qui initiantur, tangant materiam, & quomodo debeant illam tangere? In primis distinguendum necessitatem eam tangendi ex præcepto Ecclesie à necessitate ob validitatem Sacramenti. Item distinctionem fecerunt de Tactu Physico, & de Tactu Morali. Physicus Tactus est actualiter Manu tangere materiam. Moraliter verò extendere materiam, & eam appropinquare eidem materiam; sed realiter eam non contingere. Si loquamur de necessitate Præcepti, omnes dixerunt, instrumentum, seu materiam in collatione Tangendam ab Episcopo porrectam, esse tactu physico tangendam; ac ratione, quia constat de præcepto in cap. Presbyter, de Sacram. non iterum, in quo Gregorius Papa Nonus dicit, Ordinem conferri Tactu corporali. Ergo non tantum moraliter, sed physico. Hinc Episcopi, ac eorum Magistri

Cæremoniarum solliciti sunt in Ordinationibus, ut Ordinandi physicè tangant instrumenta iisdem porrecta; & idè, qui illa corporaliter non tangerent, mortaliter peccarent, tum ob transgressionem Præcepti Ecclesiæ, ut in gravi: tum ob dubium nullitatis Sacramenti, in re modicis. Ita Salmanticenses de Sacram. Ord. traç. 8. cap. 2. n. 8.

22 Quòd si loquamur de necessitate Sacramenti Ordinis; Dux sunt Theologorum opiniones. Una, quòd sufficiat tactus Moralis. Altera, quòd opus sit tactu Physico. Pro prima opinione adducuntur hæc argumenta.

23 Primò: Quia nulla alia ratio videtur obligare ad Tactum realem materiæ, nisi illa, ut verificentur verba formæ, Accipit &c. qui enim vult rem sibi porrectam accipere, eam realiter accipit. Sed hæc ratio non stringit: quia in civilibus contractibus satis est moraliter rem exhibitam accipere; nec realis contactus censetur necessarius. Ergo neque in collatione Ordinum.

24 Secundò, quia etiam parvuli possunt validè ordinari, ut tenent S. Thomas in 4. Sent. dist. 25. qu. 1. art. 1. & ibid. Scotus, & S. Bonaventura qu. 2. & notat Emin. Card. de Lauræa de Sacram. Ord. disp. 9. art. 2. Sed parvuli non possunt tactu physico instrumenta Ordinum tangere. Ergo Tactus Physicus non est de necessitate Sacramenti.

25 Tertiò, quia in Sacramento Matrimonii juxta plurimorum Theologorum sententiam corpora contrahentium sunt materia ipsius Sacramenti. Sanchez de Matrim. lib. 2. disp. 5. num. 4. Sed eorundem corporum realis traditio non est de necessitate Sacramenti; quia fieri potest etiam inter absentes per procuratorem: Sanchez d. lib. 2. disp. 11. per totam. Ergo neque in Sacramento Ordinis realis contactus materiæ est de essentia.

Hæc opinio censetur probabilis, & docetur à pluribus Doctoribus, quos citat, & sequitur Diana part. 3. traç. 4. resol. 185. nunc reposita in Coordinato eius opere tom. 2. traç. 5. resol. 8. in qua §. 2. nominat eam tenentes Albertum Magnum in 4. Sent. dist. 24. art. 38. ad 2. Zambrianum, Ragucium, Valentiam, Ledesiam, Vegam, Victorellum in addit. ad tractatum de Ordine Martini Fornarii cap. 2. & alii omisit Layman in Theolog. Mor. lib. 5. traç. 9. cap. 5. num. 4. quibus ego addo Reginaldum lib. 30. num. 8. Vasquezium disp. 246. cap. 2. num. 20. Novissimè Gobatum de Sacram. Ord. traç. 8. num. 57. ubi ita loquitur: Nullo modo est dubitandum, quin hæc Sententia sit probabilissima; licet sine dubio delinquat mortaliter, qui omittit Tactum physicum, saltem quando vult suscipere Presbyteratum, vel Episcopatum; quandoquidem & desinquit graviter contra morem universalis Ecclesiæ, & suscipit Sacramentum verè dubium; proindè est repetenda Ordinatio talis facta, sicut explicabo infra casu VI. nempe n. 185.

26 Nihilominùs his non obstantibus doctissimi Salmanticenses advertunt, & supradictam opinionem non esse in praxi tenendam; sed omninò amplectendam fore Sententiam contrariam, quæ vult, Tactum physicum materiæ in Ordinatione esse de necessitate Sacramenti; itaque quia actualiter materiam sibi ab Episcopo porrectam actualiter non tangeret, minime esset ordinatus; ut docet S. Thomas 3. p. qu. 34. art. 5. Sylvester Verbo Ordo 2. qu. 5. D. Antonius 3. p. tit. 14. cap. 16. Caserian. Marchin. Enriquez, Coninch, Palaus, & alii ibidem allegati, quorum motiva sunt sequentia.

27 Primò, & Magistri Cæremoniarum, ut Ordinati tangant physicè materiam; ex qua sollicitudine deducitur, quòd talis contactus non solum sit de præcepto; sed etiam de essentia Sacramenti.

28 Secundò, quia Verba formæ ab Episcopo prolata debent physicè compleri, & verificari; nempe quando dicit Accipit &c. Illud autem non accipitur, quod

realiter manu non apprehenditur. Ideò corporali Tactu Ordinatus debet materiam sibi porrectam accipere.

Tertiò, quia reliqua Sacramenta causant gratiam, & suum effectum in suscipiente ex contactu physico suæ materiæ; ut in Baptismo per ablutionem, in Confirmatione per Chrismatis in fronte impositionem, & in 30 Unctione extrema per actualem infirmi Unctionem. Effet autem manifestus error asserere, quòd puer esset baptizatus, si Parochus effunderet aquam parùm extra puerum, cum nihil abluendo; vel si Episcopus confirmaret, aliquatenus distans à confirmato, & ejus frontem non tangendo; & idem si Parochus non ungeret actualiter sensus ægroti, sed propè illos Crucis signa formaret. Igitur idem dicendum est de Ordinis Sacramento; in quo de ejus essentia reputandum est contactus physicus, realis, & actualis Instrumentorum, quæ ab Episcopo porriguntur Ordinandis.

29 Neque urgent argumenta contraria: ad Primum enim respondetur, quòd sicut Episcopus actualiter porrigit materiam, & dicit Accipit &c. ita Ordinandus debet realiter eam accipere; nec valet exemplum de morali acceptione in contractibus profanis; quia in illis ratio est diversa; valet enim solus consensus ad validitatem contractus; cujus essentia ab eodem consensu contrahentium pendet: sed in Sacramento Ordinis, quia perficitur in actuali acceptione activa, & passiva materiæ; hæc est physicè tangenda. Ad Secundum respondetur, esse calum metaphysicum parvulorum Ordinationem, sed est, quòd in praxi validè fieri possit, contactus physicus interveniret, prout intervenit in Baptismo; in quo materia, quæ est aqua, tangit corpus pueri, cujus intellectus deficientia suppletur à consensu vel parentum, vel Ecclesiæ. Ad Tertium de Matrimonio, respondetur, Materiam non esse corpora Contrahentium, sed eorum consensum; formam verò ejusdem consensum manifestationem; ut ex veteriori Sententia tenent DD. quos citat, & sequitur ipsemet Sanchez d. lib. 2. disp. 11. Nihilominùs, posita etiam pro validitate Sacramenti traditione corporum, intelligenda est traditio quo ad Dominium; non quo ad possessionem. Certum est autem apud Legulejos, quòd Dominium est quoddam Jus, & quid incorporale, receptibile solo animo, & consensu. E contra verò possessionem esse actum corporeum, & ad eam requiri physicam, ac actualem apprehensionem; Igitur Matrimonium valet absque corporum actuali contactu; & fieri potest per Procuratorem inter absentes, quia agitur de acquirendo dominio corporum utriusque contrahentis, & in hujus domini acquisitione sufficit animus, & non est necessarius contactus realis. Ita Salmanticenses d. tr. 8. de Sacram. Ord. cap. 2. n. 18. & 19. quorum opinio est omninò amplectenda, attentà prima ex propositionibus damnatis per Innocentium Papam XI. Anno 1679. quæ ita asserbat: Non est illicitum in Sacramenti conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id veteri lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc Sententia probabilis tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis. Circa hanc propositionem damnatam duo sunt observabilia: unum, quòd amplius non licet sequi opinionem probabilem, & relinquere tutiorem, in Sacramenti conferendis; ex qua damnatione cavendum est ab opinione Dianæ, & aliorum DD. allegatorum ubi supra num. 26. alterum est, quòd ipsa quoque Propositio damnata cognoscebat necessarium excipere, & expressè excipiebatur à sua opinione, & assertione Sacramentum Baptismi, & Sacramentum Ordinis circa Sacerdotium, & Episcopatum, ut in ultimis verbis ejusdem Propositionis.

30 Neque urgent argumenta contraria: ad Primum enim respondetur, quòd sicut Episcopus actualiter porrigit materiam, & dicit Accipit &c. ita Ordinandus debet realiter eam accipere; nec valet exemplum de morali acceptione in contractibus profanis; quia in illis ratio est diversa; valet enim solus consensus ad validitatem contractus; cujus essentia ab eodem consensu contrahentium pendet: sed in Sacramento Ordinis, quia perficitur in actuali acceptione activa, & passiva materiæ; hæc est physicè tangenda. Ad Secundum respondetur, esse calum metaphysicum parvulorum Ordinationem, sed est, quòd in praxi validè fieri possit, contactus physicus interveniret, prout intervenit in Baptismo; in quo materia, quæ est aqua, tangit corpus pueri, cujus intellectus deficientia suppletur à consensu vel parentum, vel Ecclesiæ. Ad Tertium de Matrimonio, respondetur, Materiam non esse corpora Contrahentium, sed eorum consensum; formam verò ejusdem consensum manifestationem; ut ex veteriori Sententia tenent DD. quos citat, & sequitur ipsemet Sanchez d. lib. 2. disp. 11. Nihilominùs, posita etiam pro validitate Sacramenti traditione corporum, intelligenda est traditio quo ad Dominium; non quo ad possessionem. Certum est autem apud Legulejos, quòd Dominium est quoddam Jus, & quid incorporale, receptibile solo animo, & consensu. E contra verò possessionem esse actum corporeum, & ad eam requiri physicam, ac actualem apprehensionem; Igitur Matrimonium valet absque corporum actuali contactu; & fieri potest per Procuratorem inter absentes, quia agitur de acquirendo dominio corporum utriusque contrahentis, & in hujus domini acquisitione sufficit animus, & non est necessarius contactus realis. Ita Salmanticenses d. tr. 8. de Sacram. Ord. cap. 2. n. 18. & 19. quorum opinio est omninò amplectenda, attentà prima ex propositionibus damnatis per Innocentium Papam XI. Anno 1679. quæ ita asserbat: Non est illicitum in Sacramenti conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id veteri lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc Sententia probabilis tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis. Circa hanc propositionem damnatam duo sunt observabilia: unum, quòd amplius non licet sequi opinionem probabilem, & relinquere tutiorem, in Sacramenti conferendis; ex qua damnatione cavendum est ab opinione Dianæ, & aliorum DD. allegatorum ubi supra num. 26. alterum est, quòd ipsa quoque Propositio damnata cognoscebat necessarium excipere, & expressè excipiebatur à sua opinione, & assertione Sacramentum Baptismi, & Sacramentum Ordinis circa Sacerdotium, & Episcopatum, ut in ultimis verbis ejusdem Propositionis.

31 Igitur cum Tactus physicus in collatione Ordinum sit opinio tutior; & Tactus moralis admittatur sufficiens solummodo ex opinione probabili; & ab ipsa est

36 est recedendum omninò; & illa tutior est amplectenda; ut in puncto docent duo moderni probatissimi Auctores, nempe P. Cardenas, & P. Thyrsus Gonzalez, quorum verba congruit hic referre. P. Joannes Cardenas Societatis Jesu Theologus in tractat. 1. de Probabilitate disp. 15. cap. 4. num. 341. ita profertur: Peccat lethaliter Episcopus (& oppositum est improbabile) si conferat Ordinem Sacerdotii sine Tactu physico, contentus solo Tactu morali; quia si parte rei est vera opinio, quæ docet invalidum esse Sacramentum ita collatum; exponitur fideles multis nullitatibus Sacramentorum in præjudicium suæ justificationis, & salutis æternæ. Idem P. Cardenas in Crisi Theologica Dissertat. 2. cap. 7. in Prima Propositione damnata num. 505. 506. & 507. hæc habet: Inquiritur tertiò, An opinio docens, in Ordine Sacro non requiri Tactum physicum materiæ remote Sacramenti; sed sufficere Tactum morale, hinc damnationis subiciatur? Et quidem prima Sententia docet, non esse necessarium contactum physicum, quam propugnant B. Albertus Magnus, Armilla, Victoria, Valquez, Caceranus, & Layman, ut refert P. Casp. Palaus tom. 4. tractat. 27. disp. Unica punct. 5. num. 21. Secunda opinio asserit, eum contactum physicum esse necessarium ad valorem Sacramenti. Ita P. Casp. Palaus citatis num. 22. & apud ipsum Divus Thomas, Valentia, Sa, Coninch, & Bonacina. Dicendum ergo est ad præfatam questionem, primam opinionem speculative sumptam esse validè probabilem: in praxi tamen subijci hinc damnationis, quia est opinio minus iuta circa valorem Sacramenti; nam si coram Deo vera est opposita Sententia, Sacramentum frustratur: si autem adhibetur contactus physicus, nihil fit contra valorem Sacramenti.

37 Part. stylo Reverendissimi P. Thyrsus Gonzalez Pietate, ac Sapientia Venerabilis, & ejusdem Societatis JESU Præpositus Generalis meritisimus, in suo Tractatu Theologico de Reo usu Opinione, Probabil. Dissert. 10. num. 19. ita subdit: Pariter cum damnata jam sit ab Innocentio XI. Propositio asserens: Non esse illicitum in Sacramenti conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relicta tutiori: omninò constat, Ministrum Sacramentorum teneri ad apponendam materiam, & formam certam, graviter peccare, & sacrilegium committere, si extra casum necessitatis utatur materia, vel forma dubia, aut incerta, omisit certa; etiam si id faciat sequendo opinionem probabilem speculative, aut etiam probabiliter, vel probabilissimam de veritate, & sufficientia illius ad Sacramenti valorem.

38 Quapropter omninò tenendum, esse necessarium tactum physicum materiæ in Ordinatione ad validitatem Sacramenti.

DECISIO IX.

ARGUMENTUM.

Inquiritur, An Materia sit tangenda per ordinandum nuda manu? vel sufficiat, si vestita Chirothecis, velo, aut sudariolo cooperta, seu impedita? Eruditionis nonnullæ de Chirothecis. Dubii resolutio; prout etiam declaratio de tempore, quo materia est tangenda? Et an in parte, vel tota? An utraque manu? Et an sit exhibenda ab ipsomet Episcopo ordinante?

SUMMARIUM.

- 1 Tactus materiæ an manu nuda faciendus?
- 2 Chirothecarum usus quibus conveniat?
- 3 Chirotheca unde dicitur?
- 4 Chirothecis utuntur Episcopi in Pontificalibus. Et qualis ob mysterium?
- 5 Abbates Casinenses quando exerint uti Chirothecis in Missa solemnibus?

6 S. Ubaldi Episcopi Chirotheca.

7 Chirotheca projecta in Urbem obsessam à militibus.

8 Chirotheca DEIPARÆ servatur in Monasterio S. Bertini Abbatis.

9 Chirothecas ferreas portabant milites, CHRISTUS percussus alapa manu ferrea.

10 Manu cooperta velo, vel Cotta an sufficiat tangere materiam Ordinum?

11 Tactus materiæ quo tempore faciendus?

12 Materia Ordinum an tota sit tangenda?

13 Et an utraque manu?

14 Materia an sit exhibenda ordinando per ipsum Episcopum?

15 Carthaginensis Concilii Quarti correctio.

16 Clementis VIII. decretum de reiterandis Ordinibus ob materiam non porrectam ab Episcopo.

17 Sagium quid sit?

Sed non inutilis fuit Quæstio proposita, occasione Tactus Physici, An scilicet idem Tactus fit sufficiens, si materia Sacramenti Ordinis tangatur ab ordinando non immediatè nuda manu, sed mediatè; idest vel vestita chirothecis, vel aliquo velo, aut sudariolo amicta, sive impedita Superpelliceo, seu Cotta?

Pro responsione dictum fuit, Questionem quo ad manum vestitam chirothecis videri metaphysicam; quia proprium quidem est Episcoporum, dum Pontificalia exercent, uti chirothecis; prout etiam Regum, Principum, Nobiliumque personarum, ac Virginum, Militum, & Studentium; sed Clericorum censetur improprium in Ecclesia; & præsertim in Ordinum susceptione.

Quòd Chirothecæ, (sic dicitur, quasi manuum thicæ, seu tegumenta) sint propria Episcoporum Pontificaliter celebrantium, docent DD. quos referunt Gonzalez in Comment. ad cap. 1. de Sacram. Unct. n. 34. & Eminen. Card. Bona Rer. Liturgic. lib. 1. cap. 24. num. 12. qui volunt, talem usum traditum esse ab Apostolis, etsi hoc non placeat eidem Emin. Bonæ; ea ratione, quia in primis Ecclesiæ sæculis nullum Chirothecarum reperitur monumentum; habent tamen Chirothecæ, quibus utuntur Pontifices, suas mysticas significationes, & præcipue quòd sicut aliquando manus Chirothecis velant, aliquando ex tactu Chirothecis denudant; sic opera bona interdum propter arrogantiam declinandam celare debent, & interdum propter adificationem populis monstrare. Insuper Chirothecæ Episcoporum inconfulites esse debent; quia eorum actiones oportet rectè fidei esse concordas. De his Durandus in Ration. Divin. offic. lib. 3. cap. 12. Magrius in Hierolex. Verb. Chirothecæ. & Eminen. Bona d. num. 12. qui omnes advertunt, Chirothecarum usum spectare etiam ad Abbates Casinenses; quibus à Summis Pontificibus concessum est, eis uti, ac Sandaliis, dum solemiter celebrant; & primus omnium videtur fuisse Leo Papa Nonus, qui usum Pontificalium concessit Abbatibus Casinensibus, ut narrat Eminentiss. Card. Baronius Anno 1049. numer. 5. & deinde plurimi alii Summi Pontifices hoc Privilegium ipsidem Abbatibus confirmarunt, quorum Literæ leguntur in Bullario Casinensi. Unam ex Chirothecis S. Ubaldi Episcopi asservari in Castro Pinedi apud Basileam ex approbatis Auctoribus refert Morinus in Schola Christi. cap. 15. propè finem; quam quidem Chirothecam idem Sanctus sibi exiit, dum mortuus jaceret in loculo, & famulo suo Teutonico portavit.

Quòd autem Reges, & Principes semper induerint manus suas Chirothecis, nullus est, qui dubitet, cum ad ornatum, & ad resistendum frigus deserant; & hinc procedit illud, quòd ex traditione antiquorum notat Cornelius à Lapide Comment. in 2. Reg. cap. 9. Vers. 14. his verbis: Mos erat Regum, cum

urbem aliquam muniam obfidebant, ut Chirothecam in urbem proficere, quo significabant, se ab Urbe non receduros, nisi ea capta, & Chirotheca recepta. Et hoc etiam innuere voluit Cicero, dum ait in Philipp. Solet enim ipse cito accipere Chirothecam, nec diutius obfessionis metum sustinere. Idem est afferendum de divitiis, & nobilibus personis, ut mos est etiam temporibus nostris, & multo magis de Matronis, ac Virginitibus, quarum manus Chirothecis tegere modestia docet; & hac de causa non videtur difficile creditum id, quod idem Manfius scribit in d. Schol. Christ. cap. 32. videlicet, unam ex Chirothecis, quam adhibebat DEIPARA Sanctissima, haberi, ac fervari inter Sacras Reliquias in Monasterio Sancti Bertini Abbatis, cuius vitam ponit Surius tom. 3. die 5. Septembris, & de eodem disserit Trithemius de Viris Illustribus Ordinis S. Benedicti lib. 3. cap. 205. & Molanus in indice Sanctorum Belgii. De aliis Chirothecis, ac utensilibus Beatæ MARIE Virginis Matris Dei agit Ferreolus Locrius in libro MARIA Augusta lib. 5. a cap. 22. & sequent. quem citat Menochius in Storeis part. 2. Centur. 4. cap. 76. De Militibus referunt historici, quod Chirothecas ferreas induebant; idcirco unus ex illis, qui comprehenderunt JESUM Salvatorem Nostrum in horto, & dedit ei alapam coram Pontifice, manum Chirotheca ferrea armatam tenebat, quæ quidem, Anno 1099. capta à Christianis Urbe Jerusalem, delata Romam cum aliis Dominicæ Passionis Instrumentis, donata fuit per Papam Duci Burgundiæ, teste O. Clavio Beltiano part. 1. tract. 7. cap. 2. quem refert idem Manfius ubi ante cap. 21. Et equidem faciem Redemptoris manu ferrea percussam fuisse bene probat Cornelius à Lapide in Matth. cap. 26. Vers. 59.

Ab his itaque personis Chirothecas in usu haberi comprobatur consuetudo, & ab aliis Laicis cuiuscumque conditionis; ut à Clericis in actu Sacre Ordinationis non est conveniens, adeo ut proposita dubitatio non semel possit contingere, si Clericus, dum ordinatur, vel Cotta indutus sub ea manum tenens materiam Ordinum sibi ab Episcopo porrectam tangat; vel etiam ordinandus in Sacris, habens sub cingulo in parte anteriori Sudarium ad abstergendas vires, manum in illo implicitam extendat, & sic manu eo cooperta Ordinationis instrumenta, dum sibi ab Episcopo tangenda exhibentur, aut incaute, aut incaute contractet. Seu forte instrumenta ipsa sint aliquo velo tecta, & eo mediante illa tangat. Quæritur itaque an sic tangens si bene, ac valide ordinatus? Et respondent affirmativè Salmanticensis in cit. tractat. 8. de Ordine cap. 2. num. 10. & ibi Averla quest. 1. sect. 2. & Castropalao tract. 27. disp. Unica, punct. 4. num. 20. ea ratione, quia requiritur ad validitatem Ordinationis dumtaxat ille physicus contactus, quo verificatur, quod ordinandus verè rem exhibitam tangat, & accipiat: at nemo dubitat, quod qui illum tangit, vel accipit etiam medio velo, cotta, vel sudario, verè illum accipiat, & tangat, ut de exteris rebus hoc modo tacitis, vel acceptis usus communis nos certos facit.

Porro, & aliud dubium proponunt Theologi, an scilicet, contactus materię sit ab ordinando faciendus uno, & eodem tempore, quo Episcopus profert verba formæ, & antequam eandem formam compleat? Nonnulli arbitrati sunt, simul physicè, & eodem tempore procedere debere & prolationem verborum formæ, & contactum materię. Ita Cajetanus tom. 1. Opuscul. tract. 26. Torreblanca lib. 2. pract. cap. 13. Navarrus in Summa cap. 23. num. 17. Sed contrarium docent Sotus, Castropalaus, Bonacina, Layman, & alii apud eisdem Salmanticensis d. cap. 2. num. 20. hanc reddentes rationem, quod sicut in Baptismo, Pœnitentia, & aliis Sacramentis sufficit moralis conjunctio applicatiōis materię cum prolatione verbo-

rum; ita etiam in Ordine: idèque quamvis verba finita sint, validè, imò licitè Sacramentum recipitur, si post parvum tempus materia contingatur; ex quibus deducitur, non esse improbandum consuetudinem illorum Episcoporum, qui plures Clericos promoventes ad eundem Ordinem, prolatis in plurali verbis formæ: Accipite potestatem &c. porrigit aliquibus materiam tangendam, postmodum aliis successivè, ne diutius in Ordinatione detineantur, absque repetitione formæ.

Quod si quis querat, an tota materia sit necessario tangenda? Respondetur negativè, quia sufficit si aliqua pars ejusdem materię tangatur, & sic Ordinandus in Sacerdotem si tangat Calicem, ac Patenam, non autem Hostiam positam in illa, est bene ordinatus; prout etiam in Minoribus qui tangere tantummodo pelvim, in qua starent instrumenta eorundem Ordinum; ita Philibertus de Ord. tract. 1. part. 1. cap. 16. Bonacina, Diana, & alii apud eisdem Salmanticensis num. 21. nec non Averla q. 2. sect. 2. addentes, non esse necesse tangere materiam utraque manu, sed una tantum; imò non tota manu, sed extremis digitis, quamvis omnino sit curandum, ut ordinandi bene tangant Materiam ipsam, ne eos scrupuli invadant circa validam Ordinum receptionem.

Tandem omitendum non est illud aliud quæsitum: Utrum Materiam tangenda exhiberi debeat Ordinando ab ipso Episcopo Ordinante? Vel satis sit, si ab aliquo ejus ministro exhibeatur. Ad quod quæsitum cum distinctione respondet S. Thomas in 4. dist. 25. q. 1. art. 1. prout etiam in 3. p. q. 38. art. 1. videlicet in Ordinibus Sacris Materiam esse prosum exhibendam ab ipso Episcopo: in Minoribus autem nihil officeret, si annuente Episcopo exhiberetur ab Archidiacono, vel ab aliquo ex ejus Capellanis, ob illam utique rationem, Qui per alium facit, per seipsum facere videtur. Cæterum, salva reverentia Sancto Doctori debita, etsi speculativè sic argumentari possit, practicè tamen dicendum, & tenendum est, tam in Minoribus, quam in Majoribus Ordinibus Materiam esse tradendam ab ipomet Episcopo Ordinante; nam in cunctis Sacramentis Minister, qui verba profert, exhibet etiam Materiam, ut ajunt DD. apud eisdem Salmanticensis d. cap. 2. num. 22. & 23. & alii plurimi, quos citat, & sequitur Diana part. 10. tract. 15. resol. 20. nunc impressa in Coordinato tom. 2. tract. 5. resol. 7. in qua duo valdè notanda dicunt: Unum, quod in Concilio Carthaginiensi IV. cap. 6. relato etiam per Gratianum in 23. dist. c. 16. in ordinatione Acolythi dicitur, ab Archidiacono accipiat Ceroferarium, etsi in aliis Ordinibus idem Concilium præcipiat, quod Ordinandus de manu Episcopi accipiat Materiam. Idcirco Pontificale Romanum prædicit antiquum Canonem Carthaginiensem moderatus est, jubens, ut etiam Acolythis ipse Episcopus porrigit Ceroferarium tangendum. Nec erudatur, prædictam moderationem esse modernam; nam in Rituali nono sæculo Romæ conscripto, quem per extensum ponit Morinus de Sacris Ordinibus part. 2. pag. 259. in Ordinatione Acolythi ita legitur: Acolythus cum ordinatur, primum ab Episcopo docetur, qualiter in officio suo agere debeat, & accipiat ab eo Ceroferarium, dicens sibi Episcopo &c. Alterum est, quod Clemens VIII. præcepit iterum Ordinandos esse sub conditione nonnullis Clericis, quibus Episcopus Sagienfis in Ordinatione non traderat propriis manibus instrumenta tangenda. Sagium, vulgò Seerz est Urbs Gallie Celticæ Episcopalis sub Archiepiscopo Rhotomagensi, sita ad Olinam fluvium propè ejus fontes, distans 40. leucis à Lutetia Parisiorum in Occasum, ut notat Ferrarius in Lexic. Geograph. Verb. Sagienfis Urbis. Igitur absque ulla exceptione dicendum est, in singulis Ordinibus Materiam traditionem esse faciendam ab Episcopo Ordinante; quod etiam tenet novissimè Cotonius Controv. illustr. lib. 3. Controv. 1. num. 29.

DECISIO X. ARGUMENTUM.

Agitur de Tonsura Ecclesiastica, de ejus mystica Significatione, Antiquitate, Speciebus, & Forma. Clericalem Tonsuram consistere in abscissione omnium capillorum, & in deferenda Clerica, seu Corona in summitate capitis, ostenditur, ac probatur, Conciliis, Decretis Pontificiis, Historiis, Exemplis Sanctorum ac pluribus non injucundis eruditionibus.

SUMMARIUM.

- 1 Tonsura Ecclesiastica quid sit?
- 2 Tonsura requiritur duo. Et que?
- 3 Mystica tria in Tonsura Clericorum.
- 4 Nazareæ quomodo votum suum complebant?
- 5 Joseph cur vocetur Nazareus?
- 6 Clerici Nazareus similes.
- 7 S. Paulus votum Nazareorum fecit.
- 8 Aquila, & Priscilla hospites S. Pauli quinam essent?
- 9 Nazareæ mulieres an essent?
- 10 S. Petrus à Gentilibus tonsus in contemptum Christi.
- 11 Tonsura Clericorum antiquitas.
- 12 S. Aniceti Pape præceptum de Tonsura Anno 167.
- 13 Exempla Sanctorum de Ecclesiastica Tonsura.
- 14 S. Nicetius natus cum Clericali Tonsura.
- 15 S. Benigni Tonsura manifeste etiam tempore persecutionum.
- 16 Gasparis Ivenim opinio reprobata circa Tonsuram in primis sæculis.
- 17 Tonsuræ species quatuor. Et que?
- 18 Infantes tonduerunt à Grecis in baptismo.
- 19 Pueri Greci dum Ecclesiæ offeruntur, detondentur.
- 20 Ambrosii vox quid significet?
- 21 Monachorum Tonsura, que?
- 22 Monialium antiquitas Tonsuræ.
- 23 Vestales Virgines capillos suos rescindebant.
- 24 Clericali Tonsura in Ecclesiâ initio.
- 25 Monachorum Tonsuræ forma.
- 26 Clericorum Tonsuræ que sit forma?
- 27 Capillos longos Clerici desolentes peccant mortaliter.
- 28 Comæ nutritio in Clericis est quedam species heresi.
- 29 Omnis Christi alicui debet esse nostra instructio.
- 30 Christus an sibi capillos tonderet?
- 31 Hebræi comam nutrire solebant.
- 32 Greci Sacerdotes cur comam nutriant?

HI tamquam in genere explicationem Sacramenti Ordinis concernentibus declaratis, deveniendo ad singularem tractatum uniuscujusque Ordinis, oportet in primis agere de Ecclesiastica Tonsura, circa quam quatuor sunt examinanda, & videnda.

1. Quid, & Quotuplex sit Tonsura?
2. Quæ, & Quot sint ejus mysteria?
3. Quæ, & Quanta sit ejus antiquitas?
4. Quæ, & Qualis olim fuerit, & nunc esse debeat ejus forma?

Quo ad primum, Ecclesiastica Tonsura est rescissio omnium capillorum, & formatio Coronæ, seu Clericæ in vertice, idest capitis summitate. Ex quibus verbis resultat, quod duo concurrere debent ad essentiam Tonsuræ Ecclesiasticæ, scilicet capillos per totum caput; & in ejus superiori parte formare Clericam, seu Coronam; adeo ut unum non sufficiat sine altero, neque verè dicatur quis deserre Ecclesiasticam Tonsuram, qui portat Coronam, seu Clericam in vertice;

sed servat capillos oblongos, & comam nutrit. Hoc invincibiliter, & manifestè probatur: Primum ex cap. Clerici, 15. de Vita, & Honest. Cleric. Ubi Innocentius Papa III. præcipit, ut Clerici omnes Coronam, & Tonsuram habeant congruentem. Ergo non solum Coronam, sed etiam rescissionem Capillorum. Secundò ex cap. ult. de Cleric. conjug. in quo Honorius Papa III. loquens de quodam milite, cui in minori ætate collata fuerat Ecclesiastica Tonsura, ita de illo ait: Qui Tonsuram tantum, & Coronam Clericalem assumpsit. Igitur hæc duo concurrere debent ad Ecclesiasticam Tonsuram efficiendam. Tertiò ex cap. Prohibere, 23. dist. in quo S. Anicetus Papa Episcopus Galliarum ita scripsit: Prohibere fratres, per universas regionum vestrarum Ecclesias, ut Clerici juxta Apostolum comam non nutriant, sed desuper caput in modum sphaeræ radant. En depositio comæ, & formatio Clericæ. Quarto ex Glossa in cap. Unico, de Cleric. Conjug. in 6. quæ sic notat: Propriè Tonsura est illa abscissio capillorum, que est in parte inferiori, ut aures pateant: & Clerica est abscissio capillorum in parte Superiori. Quintò tandem ex Eminent. Card. de Lauræa, qui in suo Epitome Canonum Verb. Tonsura hæc habet: Tonsura Clericorum talis esse debet, ut aures videantur; Corona verò debet esse rotunda. Est itaque incontrovertibile, quòd illa non possit dici vera Ecclesiastica Tonsura, quæ non constat omnium rescissione capillorum, & formatione Coronæ in vertice capitis; quia extraque ejusdem Tonsuræ essentia pendet.

Quo ad Secundum, Tria sunt præcipua Mysteria, quæ à Clericis repræsentantur in Ecclesiastica Tonsura. Unum est abscissio secularis fastus; cùm enim mundani homines ex ornatu comæ, cincinnorumque fimbriis calamitatis gloriolam captare soleant, & valdè intumescant; Clerici, qui mancipantur Divino servitio, ut se ab omni mundano fastu segregatos ostendant, Comam deponunt, & Capillos rescindunt, ut possint dicere cum Apostolo ad Gal. 6. Mibi absque gloriari, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Alterum Mysterium est, ut Clerici, qui se Deo offerunt, imitentur Nazareos, qui cùm se Domino devotissimè votum suum per abscissionem crinium, & horum combustionem in Altari complebant, ut legitur Num. 6. 18. Nazareus enim idem est ac Sanctus & Separatus, ut notat Cornelius à Lapide in Deuter. 32. 16. ubi observat, quòd Joseph Patriarcha fuit Nazareus. Primum: Quia Sanctus inter fratres. Secundò: Quia separatus ab eis, & venditus in Ægyptum. Tertiò: Quia inconfusus mansit, donec exivit de carcere. Et Quarto: Quia fuit exaltatus ad Principatum. Sic Clerici Sancti esse debent inter homines; ac ab istorum conversatione separati; ideoque tonduerunt in capite, ut exaltentur ad Sacerdotalem dignitatem. Hoc innuit Ildorus de Divinis Officiis, quem refert idem Cornelius à Lapide d. num. 6. 18. ita dicentem: Clerici Domino consecrantur quasi Nazareæ, idest Sancti Dei, ut crine præciso innoventur, ut hoc signo, & religione vitia resercentur, & criminibus carnis nostræ, quasi crinibus evanescant, expoliantes votum fecerint, & adimpleverint Apostolum Paulum habetur in Actis Apostolorum cap. 18. Vers. 25. imò idem Ildorus lib. 2. cap. 4. subdit, emisisse hoc Votum etiam Aquilam, & Priscillam, apud quos S. Paulus hospitabatur Corinthi, ut in d. cap. 18. Act. Vers. 2. Erant autem Aquila, & Priscilla conjuges, ex Judaismo conversi per S. Petrum ad fidem, & baptizati Romæ; à qua cum coacti fuissent omnes Judæi à Claudio Imperatore discedere, Aquila, & Priscilla venerunt Corinthum, ubi in piis, ac sanctis operibus se exercebant, suscipientes, atque docentes eos, qui ad fidem Christi convertebantur, ut disserit Menochius in Actis Apost. lib. 2. cap. 24. & hinc est, quòd notat Tirinus Num. 6. 1. Nazareatus votum fuisse commutæ utrique fe-

xvi; nam etiam & feminis multæ Nazarææ fiebant; sicut in Religione nostra Catholica non tam Viri, quam Mulieres Religiosam amplectuntur vitam. Tertium Tonfuræ Ecclesiasticæ Mysterium est imitatio Principis Apostolorum Petri, qui cum in contemptum Christianæ fidei, quam Romæ prædicabat, fuisset à Gentilibus detonsus, voluit, ut in memoria Spineæ Coronæ, qua Christus Dominus fuit in Passione afflictus, Clerici tonsio capite procederent, & Coronam, idest Clericam in vertice portarent. Ita Ceolfridus Abbas in Epistola, quam refert Beda Hist. Angl. lib. 5. cap. 23. his verbis: Neque verò ob id tantum in Coronam attondemur, quia Petrus ita attonsus est: sed quia Petrus in memoriam Dominicæ Passionis ita attonsus est: idcirco & nos, qui per eandem Passionem saluari desideramus, ipsius Passionis signum cum illo in vertice, summa videlicet corporis nostri parte gestamus. Sed copiosius id explicat Rabanus Maurus lib. 1. cap. 3. ita scribens: Diversas ob causas Petrus Apostolus hunc ritum primum suscepit. Primitus, ut formam & similitudinem Christi in capite gestaret, dum pro Redemptione nostræ Crucis patibulum subiturus, à nefanda Judeorum gente acuti spinarum aculei crudeliter coronaretur. Deinde ut Sacerdotis veteris, & novi Testamenti in Tonfura, & habitu discernerentur. Postmodum ut idem Apostolus, sui successores, & sequipedes, videlicet naturæ ludibrium in populo Romano portarent; quia & horum Barones, hostiles exercitus superaret, sub Corona vendere solebant. Has rationes Myricas ponit etiam Auctor Gemmæ Animæ lib. 1. cap. 19. Gregorius Turonensis lib. de gloria Martyr. cap. 8. Alcinus lib. de Divin. Offic. tit. de Tonfura Cleric. & alii plures, quos allegat Gaston Chamillard. De Corona, Tonfura, & Habitu Cleric. cap. 5. Et Joan. Morinus de Sacro. Ordin. part. 3. Exercit. 15. cap. 1. à num. 5. & segg. Hæc itaque sunt Mysteria præcipua, & quidem reverenda, propter quorum significationem Tonfura Clericali omnes Ecclesiastici decorantur.

11 Quo ad Tertium, Antiquitas Ecclesiasticæ Tonfuræ non potest esse major, cum initium fumpserit ab Apostolo Petro, ut supra dictum est. Hinc Pontificale Damasi in vita S. Aniceti Papæ ait, quod ipse Constituit, ut Clericus Comam non nutriat, secundum præceptum Apostolicum. Idem testatur Brevarium Romanum in Lectione ejusdem S. Aniceti die 17. Aprilis, ibi: Decrevit, ne Clerici Comam nutrirent: fuit autem electus Papa S. Anicetus Anno 167. Idem præceptum Clericis Tonfuræ innovavit Concilium Nicænum Can. 74. Anno 325. ac subindè illud renovavit Concilium Cartaginense IV. Can. 44. Anno 398. & successivis temporibus alia Concilia, ut observaretur, decreverunt, ut notat Morinus d. p. 3. Exercit. 15. n. 2. & legitur in Decretalibus cap. Si quis ex Clericis. 4. cap. Clericus. 5. cap. Clerici 7. De Vita, & Honest. Clericorum. & in cit. cap. Prohibete 23. dist. & Honor. Clericorum. num. 2. tom. 3. pag. 11. ibi per Studiosum Lectorem videndum, ubi idem Auctor concludit, ex Apostolica Traditione semper in Ecclesia observatum fuit, ut Clerici Tonfuram desererent. Quod etiam demonstrat Fagnanus in cap. Cum contingat num. 84. de Etate, & Qualit.

12 Confirmatur hæc Ecclesiasticæ Tonfuræ antiquitas Sanctorum exemplis. Narrat S. Cyrillus in Vita S. Euthimii, hunc Sanctum totodiffere Otremjam Melitensem qui postea factus fuit Episcopus, Theodosio Seniore regnante. Evagrius lib. 2. cap. 26. de alio viro feribit qui Coma tonsa Presbyter fuit factus. Sanctus Gregorius Nazianzenus Orat. in Maximum de nonnullis conqueritur, qui nihil aliud contulerant ad Episcopatum, quam quod Comam, cui alendæ, & ornandæ turpiter studuerant, miserint. Joannes Diaconus in Vita S. Gre-

gorii lib. 2. cap. 15. enuntiat, cum S. Gregorius declassasset, se velle per viros Ecclesiasticos ministeria, & negotia quælibet Ecclesiæ tractare, magnam Laicorum multitudinem per Capillorum abscisionem Ecclesiasticam vitam assumpsisse, & Tonfuram cepisse. De his forsitan idem S. Gregorius conqueritur lib. 7. Epist. 112. dicens: Tonfura accepta, seu potius arrepta, hoc quoque ad nos pervenisse, non dissimili dymum contestatione complectimur, quod quidam desiderio honoris inflati Tonfurantur, & sunt repenti ex Laicis Sacerdotes. Arator antiquus Poeta in Epist. ad Parthenium de se ipso ait:

Namque ego Romane caulis permixtus amantem Ecclesiæ Tonsio Vertice factus ovis.

Ita vita S. Germani Episcopi Antiodorensis, Auctore Constantio Presbytero legitur: Invocato nomine Domini, Cesarium ejus capiti detrahens, habitu Religionis, rejeclis secularibus ornamentis, cum promotionis honore induit. Norgerus Episcopus Leodienfis in vita S. Landoldi dicit: Ab oratione surrexit, capitis Comam libi abscindi fecit, Clericatus adeptus bonorem. S. Gregorius Turonensis in Vita Patrum cap. 17. rem miram scribit his verbis: S. Nectius Episcopus ab ipso ortu sui tempore designatus est Clericus; nam cum partu fuisset effusus, omne caput ejus, ut est consuetudo nascentium infantium, à capillis quidem nudum carnebat, in circuitu verò modico rum Capillorum ordo apparuit, ut putares ab ipsidem Coronam Clerici fuisse figuratam. Aliis in locis frequenter enunciat ipsemet Turonensis, viros ad Clericalem vitam ingressos suscepta Capillorum Tonfura, ut in sua Histor. lib. 6. cap. 9. de Badesigilo Majore domus, ut in Episcopo designato, qui Tonfuratus gradus, quo Clerici sortuntur, ascendens, post quadraginta dies Migravit Sacerdoti successit. In vita S. Audoeni lib. 10. cap. 8. subjungit: Clerici Tonfuram accepti uno, eodemque tempore ipso Eligio viro Dei Comam ponente. Tandem Auctor vitæ S. Sultberti apud Surium 1. Martii: scientiam, ait: Sacrarum Scripturarum, & honorum operum sumens exemplum, Tonfura Ecclesiasticæ Coronam devotè suscepit. Consimilia exempla plurima referuntur apud Surium, præter illa, quæ exarant à Morino in cit. part. 3. Exercit. 15. cap. 1. de Sacra Ordinat. à Gonzalez in d. cap. Si quis ex Clericis, num. 5. de Vita, & Honest. Cleric. & à Chamillard. in d. Opus. de Tonfura cap. 6. per totum, à quo Lectorem non tædeat, me transcribere sequentem de S. Benigno narrationem.

Cum Aurelius Imperator ad Castrum, quod Dionem vocant, fuisset ingressus, ait: Bene muros hos constructos video: edificate nunc Templum Jovi, Mercurio, & Saturno, nec patiamini illum qui se Christianus Legis affirmat, in locis istis habere, ne eorum vana religio populos nocet avertat. Audiens hæc Terentius Comes loci illius ait: An Christianus quisquam hie sit. Invidiosissime Imperator, nos non novissimus. Vidi autem quemdam hominem peregrinum CAPITUM TONSO, quibus habitus differe ab habitu nostro, v itaque ejus nostræ dissimilis est. Deorumque cæremontias refutat: populum nostrum ablutæ quæ, & balsamo linit: signa multa in populo facit, novum Deum patrie nostræ annunciat, & post mortem aliam vitam illi Deo creditibus promittit. His auditis Aurelius, Quantum audio, inquit, hic, quem dicis, Christianus est: inquire inquit, & alligatum in conspectum meum adducite. Ita Surius in vita sancti Benigni Presbyteri, & Martyris Kal. Novembri. ex antiquo M. S. Codice. cui vetustissima Martyrologia consentiunt. Obiit Anno CLXIX.

Ex hæc Historia reprobat opinio Gasparis Ivenim scribentis in dicto suo Comment. de Sacram. Ordinis q. 8. cap. 2. non esse verisimile, quod tribus prioribus seculis Clerici, in quos presertim seculi abscisio, externo Tonfuræ Clericis signo se se non à Gentilibus modo, sed etiam à fidelibus Laicis distinxerint.

10 Sincerit. Siquidem contrarium offendit prædicta Historia de sancto Benigno Presbytero; etenim tanta erat Fides, & Pietas Ecclesiasticorum in illis primis Ecclesiæ sæculis, ut non timerent vinculum, carcerem, ac mortis periculum, in deserendo patenter Tonfuram, & Habitus Clericalem; ad confusionem nostrorum temporum, in quibus Deo mancipatis Sacris Ordinibus, se à Mundanis differere verentur, & Comas nutrire contra Apostolicam Traditionem, & innumera Ecclesiæ universalis præcepta non erubescunt.

Quo ad Quartum: Ut sciamus, Quæ, & Qualis olim fuerit, & nunc esse debeat forma Ecclesiasticæ Tonfuræ; præmittere oportet, quatuor reperiri species Tonfuræ, scilicet Infantium, Puerorum, Monachorum, & Clericorum. Prima species Tonfuræ est Infantium, & hæc viget apud Græcos, qui in eodem instanti, in quo baptizant puerulum, sed etiam capillis capitis ejus in Crucis figuram tondent, ut obferat Morinus d. part. 3. de Sacro. Ord. Exercit. 15. cap. 4. n. 8. allegans Eutholium Jacobi Goartii, & attestationem Simeonis Theofalonicensis, ita scribentis de causa, propter quam Tonfura fit in baptizatis: Post Christianationem autem, Unguenti Sacri dico unctionem, tondet in Crucis figuram capillos capitis ejus: & capilli Christo offeruntur velut Primitiæ, & Sacrificium humani corporis in baptizato; sunt enim velut totius corporis exhalatio, idè Pomis: his acceptis non ut fors tulit, negligenter proficit, sed in loco sacro reponit. Hic est mos Græcorum; subditque Morinus ubi supra, quod quibusdam in locis Sacerdos capillos detonsos in manum Patris tradit, à quo postea reverenter ad imaginem Christi Crucifixi appenduntur.

Secunda species Tonfuræ, est Puerorum, & hæc pariter viget apud Græcos, qui olim pueros in pupillari etate alicui Ecclesiæ, ut bene educarentur, & in ministeriis Sacris possent erudiri, offerentes; prout nunc apud Latinos in Seminariis, eorum capilli tondentur, & veste talari nigra induti intervalebant in Sacris functionibus; & de his loquitur Concilium Nicænum II. Can. 14. ita diffiniens: Quoniam videmus nonnullos à pueris Clerici Tonfuram accipientes, non dum accepta Episcopi manuum impositione, & in Synaxi in ambone legentes, id contra canones facientes, fieri in postero prohibemus. (In ambone, idest in pulpito, in quo Diaconi legunt Evangelium, ut Venetiis in Basilica Sancti Marci) Ad illa puerorum Tonfura nullam habebat spiritualitatem, sed tantum externam modestiam præferebat, ut differit idem Morinus p. 2. in Adnot. in Græcis Ordinationes num. 39. & part. 3. d. Exercit. 15. cap. 4. num. 9.

Tertia Tonfuræ species erat Monachorum; siquidem omnes Monachi, qui religiosam vitam in Monasteriis ducebant amplectebantur, capillos rescindebant, & ad eum usque tondentur à vertice ad aures descendendo. De hac Tonfura testatur Divus Dionysius part. 2. Hierarch. c. 6. his verbis: Moris est post omnium abrenunciationem, signi Crucis consignatione à Sacerdote tonderi cum invocatione Trinitatis, & tunc demum veste nova indui. Et S. Gregorius Papa de ea meminit lib. 9. Registr. Epist. 44. dicens de quodam conjugato Monachatum amplexo ejus uxore reclamante: Voluimus, ut maritum suum illi, etiam si Tonfuratus est, reddere debeas, omni excusatione cessante. Plura alia sunt testimonia de hac Monachorum Tonfura in Sacris Conciliis, & apud Sanctos Patres, quos allegat Giballinus de Clausura Religio. disquisit. 2. cap. 4. num. 44. & Gonzalez in Comment. in cap. De Clericis. n. 3. de Regular. to. 3. ubi etiam citat Socratem lib. 3. cap. 1. scribentem, de Juliano Apostata, quod & ipse abrafra cute vitam Monasticam simulaverat.

Hinc Tonfuræ addere possumus illam Monialium; nam antiquitus etiam consuevit fuit capillos Virginum, quæ se Deo vovebant, rescindere, prout etiam

iam Viduarum, ut de utriusque scribit S. Hieronymus 23 Epist. 48. ibi: Moris est in Egypto, & Syria Monasteriis, ut tam Virgo, quam Vidua, quæ se Deo voverint, & seculo renunciantes omnes delicias seculi renunciantur, crinem Monasteriorum Matribus offerant discendum, non intendo postea, contra Apostoli voluntatem, incisure capite; sed ligato pariter, & velato: Quinimò etiam apud Gentiles Virgines Vestales, Auctore Plinio lib. 16. cap. 14. incisos capillos ad arborem Lothos suspendebant, quæ capillaris arbor idcirco à Festo dicitur, ut notat Raderus in Martialem lib. 6. Epig. 17.

Quarta tandem species Tonfuræ est illa Clericorum, de cuius antiquitate locuti sumus supra, & de qua differit Emin. Card. Baronius in Annalibus ad Annum Christi 58. num. 128. ita scribens: Certè adeo 24 perulgata in orbe res fuit, ut nec Scriptores Ebraici de ea (Tonfura) tacuerint: nam Amnias Marcellinus testatur, temporibus Juliani Apostate, Theodororum quendam Ecclesiæ ad hæc præfatum ab Ebraicis supplicio affectum, quod, ut ait, error puerorum licentius detondebat; nihil aliud significans, nisi quod panas dedit, eo prætextu quod complures pueros in clericos cooptaret; capillorum enim Tonfura ejusmodi initiari, (ut etiam modo fit) antiquitus consuevisse, satis est exploratum.

Hic ita prænotatis, si querimus, Quæ, & Qualis fuerit olim Ecclesiasticæ Tonfuræ forma? omnibus speciebus prima, & secunda, quæ propriè non spectant ad Tonfuram Ecclesiasticam, de qua agimus, dicendum est, quod Tonfura Monachalis consistebat in detonsione, ac rasura totius capitis, parte 25 parvo capillorum circulo in ejus inferiori relicto in formam coronæ. Ita colligitur ex verbis prælaudati Emin. Card. Baronii d. Anno 58. num. 124. quæ sunt sequentia: Verùm distinctum fuisse Tonfuram Monachorum ab ea, quæ est Clericorum, certum est, cum illi non tantum verticem capitis, sed totum ferè caput radere consuevisset; ut sic nimirum, quod esset ipsorum vite studium declararent, abrafonem quippe capitis, symbolum, ac hieroglyphicum fuisse legitur, atque merentis hominis non tantum proditor testimonii divine Scripture, sed assertoribus etiam externorum. Igitur quia Monachorum officium erat, penitentiam agere, & peccata deslere, totum caput sibi radebant, & cute tenus attonsi procedebant. Hanc Tonfuram servant etiam nostris temporibus Regulares Sancti Francisci strictioris observantia; Monachi Carthusiani, & Eremitæ Camaldulenses, alique multi antiquitatis imitatores. Clericorum autem Tonfuræ figura, ac forma in duobus requisitis semper consistit: apparet juxta Sacros Canones, & Sanctorum Patrum Testimonia, videlicet in detondendis omnibus capillis, & in formanda Clerica, seu Corona in modum pharæ in summitate capitis, quæ vel major, vel minor esset respectu majorum, vel minorum Ordinum, quos Clericus susceperit; maxima verò in Episcopo Pontificiam dignitatem affectu. De supradictis duobus requisitis manifestè constat in cit. cap. Clerici. 15. de Vita, & Honest. Cleric. in cap. ult. De Cleric. Conjugat. & in cap. Prohibete, cap. Non liceat. 23. dist. aded ut non dicatur deferre Ecclesiasticam Tonfuram qui solum Clericam, seu Coronam portat in vertice, nutriendo comam, & proluxos capillos in capite; ut probatum fuit in responsis nostri Cleri Anno 1682. ad Casum prudentiale Mensis Januarii, in quibus offensa fuerunt exempla, & Auctoritates Sanctorum Patrum, & Conciliorum, quæ nunc leguntur in meis Decisionibus Miscellaneis impressis Anno 1703. in Decif. 109.

Ex his deducitur, peccare mortaliter Clericum insignitum prima Tonfura nutriendem comam, & portantem proluxos capillos, etsi Clericam, vel Coronam in summitate capitis deferat, ac ratione quia non

non fufficit Corona, nifi reſcindantur capilli: & quod horum nutritio, ac delatio fit culpa gravis conſtat ex pena excommunicationis inflicta per Sacros Canones contra Clericos nutritientes comam; ut in cap. Si quis 23. diſt. 8. cap. Si quis. De Vita, & Hon. Cleric. quæ quidem pena non infligitur, niſi ubi datur culpa mortalis. Eminen. Card. Toletus in Sum. lib. 1. cap. 8. Et hoc docent Abbas in d. cap. Si quis. De Vit. & hon. Cler. num. 1. Diaz in Praxi Crim. c. 79. num. 1. & ibi Adden. Navarrez in Man. cap. 25. n. 110. Layman lib. 5. traſt. 9. cap. 12. n. 3. Nec immeritò, quia ſuſcipere Eccleſiaſticam Tonſuram, & poſtea eam non deſerre, & capillos prolixos portare eſt Deum irridere, cujus Divinam Majeſtatem ſic exoravit Antileſes, dum Clericum totodit: *Oremus, fratres chariſſimi Dominum Noſtrum JESUM CHRISTUM pro hoc famulo ſuo, qui ad deponendum comas capitis ſui pro amore ejus feſcinat. Violatio hujus promiſſionis nonne eſt irriſio? Spernere hoc præceptum & hanc Tonſuræ formam ab Apoſtolica Traditione promanantem, nonne eſt quædam ſpecies hæreſis? Ita diſerit Concilium Toletanum celebratum ſub Honorio I. Anno 633. Can. 41. his verbis: *Omnes Clerici, vel Leitores, ſicut & Levite, & Sacerdotes detoſo ſuperius toto capite, inferius ſolum circuli Coronam relinquant. Non ſicut hucusque in Gallia partibus facere Leitores videntur, qui prolixis, ut Laici, comis, in ſolo capitis apice modicum circum ſolent. Ritus enim iſte in Hispania hucusque Hereticorum fuit. Conſiderent hæc verba, qui ſibi fatiſ putant deſerre Clericam in vertice, & caput tenere comis ornatum: Subdit enim Concilium ibidem, qui autem hoc non cuſtodierit. Fidei Catholice verus erit. Legat ſtudioſus Lector Episcopum Sarnellium Epif. Eccl. tom. 1. Epif. 10. ubi plenè de hac Tonſura. Legitur in Hitoria Patrum Oratorii per R. P. Joannem Marcianum Congregationis Oratorii Neapolit. pie, ac doctè conſcripta, tom. 4. lib. 3. cap. 9. quò Venerabiliſſimus Pater Joannes Maria Montebus, Sacerdos ejuſdem Congregationis Oratorii Paduæ, adeò zelabat obſervantiam Sacrorum Canonum circa Clericalem Tonſuram, ut cuiumque Clerico comam, capilloſè prolixos deſerenti conſtanter abſolutionem Sacramentalem negaret; & quàm die Capellano cujuſdam exteri Epifcopi, ac Principis prohibuit celebrare in ſui Eccleſia Oratorii, quia comatus erat; & eidem Capellano dicenti ſibi uſum deſerendi comam ab Eccleſiaſticis eſſe univerſalem, plus Pater reſpondit, abuſum fore, & corruptelam inſeſtante ab Eccleſia, & à Summiſ Pontificibus damnatam, & ei dedit legendum Edictum Romæ publicatum, & impreſſum de mandato S. S. Innocentii Papæ XI. die 10. Oſobris 1681. capillos prolixos in Eccleſiaſticis prohibens; quapropter Capellanus ille conſuſus, & ejus Hærus convictus abſque Miſſæ celebratione diſceſſerunt. Quare optimè ibidem ſubdit P. Marcianus: Poſſe in piacere di Dio, che in queſti noſtri tempi, ne i quali gl' Eccleſiaſtici, ancò Sacerdoti, non contenti de i propri capilli li prendono in preſſito da gl'altri, comprandoli à caro prezzo per vanamente ornare il loro venerando capo, vi foſſero molti imitatori del Monteroſſo, che con petto coſtante latraſſero come cani fedeli contro queſto intollerabile abuſo, e come giuſti, e feveri Giudici negaſſero a' traſgreſſori l' aſſolutione, che ben toſto ſi vedrebbe toſta la vanità de' capilli, e delle Veſti corte, e quaſi ſecolareſche, che con ſi poca edificazione ſi uſano hoggi da molti Eccleſiaſtici.**

Sed dicit aliquis: Omnis Chriſti actio debet eſſe noſtra vitæ inſtructio. Clem. 1. de Magiſtr. Sed Chriſtus Dominus ſibi capillos non totodit, imò prolixos portavit. Ergo etiam Clerici, Levite, & Sacerdotes poterunt licitè comam nutrire. Minor probatur tum ex Nicephoro Calixto lib. 1. c. 40. ubi de Redem-

ptore noſtro ait: *Capitis capillos tulit prolixiores, novacula enim in caput ejus non aſcendit;* tum ex Lextulo Judaici populi Præſide, qui ſic Dominum Noſtrum deſcripſit: *Capillus habebat coloris nuci avellana præmaturæ, & planus foret uſque ad aures: ab auribus vero concinnos, crispoſ, aliquantum cæruleoſ, & fulgentiores ob oculos ventilantes; diſcrimen erat in medio capitis juxta morem Nazæeorum; frontem planam, & ſereniſſimam, cum facie ſine ruga. Ita ex Malonio in Notis ad cap. 3. Paleotti Archiepiſc. reſert Gonzalez in Comment. ad d. c. Si quis ex Clericis. nu. 3. de Vita, & Hon. Cleric. & ex S. Anſelmo Sherlogus in Cantica tom. 3. Explanat. Hiſt. Veſtig. 32. num. 10. At huic objectioni reſpondet Gonzalez, ubi ſupra, Hebræos longam comam alere ſolitò fuiſſe, ut probat Pineda lib. 1. in Job. verſ. 20. n. 11. Unde Chriſtus Dominus prolixioribus utebatur capillis ne in illis, quemadmodum nec in aliis rebus à communi ſuæ gentis uſu diſcederet; tunc enim expediebat Redemptorem noſtrum, ab uſu ordinario hominum non abhorre, ut obſervat Creſolius lib. 4. Myſtag. c. 12. ſect. 2. & Sherlogus l. tom. 3. Veſtig. 33. n. 3. ſubdens tamen quòd Chriſtus ſibi tondebat capillos nonnumquam, eſt longam aleret cæſariam pro uſu Hebræorum. Non eſt igitur à Clericis trahendum argumentum ab uſu Legis antiquæ, ac Judaicæ; ſed à Traditione Apoſtolica, & à præceptis Summorum Pontificum, Conciliorum generalium, Provincialium, & Diœceſariorum, in quibus per hæc integra decem, ac ſeptem ſæcula injunctum eſt Eccleſiaſticis hanc Tonſuræ formam ſervare; ut caput fit totum detoſum; capilli non ſint auribus longiores, & in vertice Clericam; ideſt Coronam ſphericam culibet inſpicere liceat.*

Porro adhuc urgetur Clericus intonſus; ſi ita in præcepto eſt, cur Sacerdotes Græci procedunt comati, & Tonſuram non colunt? Huic inſtantia ſatisfaciet doctiſſimus Abbas Papadopoli, qui in ſuis eruditis Prænotionibus Myſtagogicis Reſp. 4. ſect. 1. ſub n. 5. ita loquitur: *Autumo contra morem Eccleſiaſticum penes Photianos uſurpari ceptum, ne Sacri Miniſtri, Monachique capillos tondeant, ne quid ſervile præferant, oſtentantes interea, more ſuo, id eſt ſeri in quamdam Nazæeorum ſpeciem, cum re vera corruptela fit omnibus modis emendanda. Etenim maniſeſtum eſt, priſcos illos Patres, Majoraque noſtros à deradendis quidem capitis abſtinuiſſe, Tonſuram vero uſurpaſſe perpetuò. Quòd, ſi cætera deſſent, nobis apprime inſinuerent antiquiſſimæ tabulæ, atque iconeſ, in quibus nullum ex Sanctiſſimis Patribus videre erit promiſſa Cæſariæ proſtitum. Hoc uſque prædictus Auditor, qui proſequitur referre exempla cultodiæ Tonſuræ Eccleſiaſticæ apud Græcos, donec in Photii Schiſmate, de quo infra verba habebimus, ab Eccleſia Catholica ſegregatos eos puduit tonſum deſerre caput, & capilloſ ad normam Sanctorum Patrum, & eorundem Canonum reſcindere.*

DECISIO XI.

ARGUMENTUM.

Proponitur famoſa Controverſia inter Theologos, & Canoniſtas agitata, quadringentiſ ab hinc annis: Utrum Tonſura ſit Ordo, & imprimat characterem? Referuntur breviter, ſed clarè argumenta utriuſque Scholæ variis eruditionibus ornata. Diſſidium relinquunt indeciſum, quando non placeat Cardinalis Bellarmini concordatio.

SUMMARIUM.

- 1 Patavina diœceſi Parochi Theologi, ac Canoniſte plurimi.
- 2 Prima Tonſura an ſit Ordo? Theologi negant.
- 3 S. Caji

- 3 S. Caji Pape nominatio Ordinum, non autem Tonſuræ.
- 4 Leonis Pape IX. ſimilit nominatio.
- 5 Tonſuræ illius proprium miniſterium in Eccleſia.
- 6 Officium Divinum olim cantabatur à Laicis unà cum Clericis.
- 7 Tonſura à Presbytero poteſt conferri.
- 8 Tonſura in quacunque hora dici conferri poteſt.
- 9 Diſpoſitio à ſtatu, ad ſtatutum. Exempla.
- 10 Ordinum miniſteria habent relationem ad Euchariſtiam.
- 11 Tonſura omiſſa non eſt repetenda. Contrarium num. 32.
- 12 Ordinis Sacramentum requirit ſuam materiam.
- 13 Aut eſt particula, que diſpoſſicat.
- 14 Etiam augmentat id, quod prius non erat diſtinctum.
- 15 Functiones Omnium Ordinum reſtituende in Eccleſia.
- 16 Suſpenſus an ſit Episcopuſ dans primam Tonſuram non ſubdit?
- 17 Capitulum intra quatuor dies diſſoſſiat pro Tonſura.
- 18 Catechiſmus Romanus quid doceat de Tonſura?
- 19 Canonice tenent Tonſuram eſſe Ordinem.
- 20 Abbates benediſti conferunt Tonſuram.
- 21 Forma pro Tonſura à quo data?
- 22 Tabernaculo intrare non debent Ordinati.
- 23 Degradatio datur etiam à prima Tonſura. Et num. 24.
- 24 Tonſura quænam ſit Materia, & Forma?
- 25 Clericalis Ordo appellatur Tonſura.
- 26 Pontificale Romanum nominat Tonſuram Ordinem.
- 27 Gratia conferuntur in Tonſura.
- 28 Episcopuſ ordinarius miniſter Tonſuræ.
- 29 Conſonanti debent eſſe Ordinandi. An etiam Tonſurandi?
- 30 Tonſuratus non Chriſtinus male Ordinatus.
- 31 Tonſura omiſſa repetenda.
- 32 Hierarchia Eccleſie Militantis ſimilit Cæleſti.
- 33 Eſſeſus plurimi Clericalis Tonſuræ.
- 34 Cauſe per eſſeſus cognofcitur.
- 35 Rara Romana opinio an Tonſura ſit Ordo?
- 36 Tridentinum Concilium noluit diſſinire, an Tonſura ſit Ordo?
- 37 Ordo dupliciter ſumitur.

Quoniam in Clero Patavino plurimi ſunt Parochi, ac Confeſſarii Sacræ Theologiæ Doctores, & alii in magno numero Doctoratus Lauream in utroque Jure, & Sacrorum Canonum profeſſione adepti, congruum viſum fuit iſdem proponere inſignem illam Theologorum, & Canoniarum controverſiam diſcutendam, Utrum Prima Tonſura ſit Ordo imprimens characterem in anima Tonſurati? Negarunt Theologi, affirmarunt Canonica; & idcirco utriuſque opinionis potiora argumenta ex eorum reſponſis collecta, placet hic brevi, ac facili ſtylo narrare. Ajunt Theologi, Primam Tonſuram non eſſe Ordinem, neque Sacramentum, nec imprimere characterem; ſed eſſe ſimplicem diſpoſitionem ad Ordines. Probat ſuam aſſertionem.

Primò ex verbis S. Caji Papæ, & Martyris (qui ut jam notavimus, fuit electus Pontifex Anno 283.) relatis in cap. 177. diſt. ubi nominat omnes Ordines, ſed inter eos non ponit Primam Tonſuram. Ergo ipſa non eſt Ordo. Verba S. Caji hæc ſunt: *Ad Ordines Eccleſiaſticos ſc aſcendant in Eccleſia qui ordinari merentur. Sit primùm Oſtiani, deinde Lector, poſtea Exorcifia, inde ſacretur Acolythus; deum vero Subdiaconus, deinde Diaconus, & poſtea Presbyter, & exinde, ſi meretur, Episcopuſ. Ecce nominatio omnium Ordinum, inter quos non eſt Tonſura. Ergo ipſa non eſt Ordo: tantò minus, quia primus Ordo dicitur eſſe Oſtiani. Igitur ante illum nullus Ordo exiſtit arg. cap. Joſeph, de Verb. Signif. & leg. Proximus, ff. ed.*

De Sacramento Ordinis.

Secundò pe cap. Severinum 23. diſt. ubi pariter Leo Papa Nonus, ſic loquitur: *Severinus, & aperitè proſequatur quid Sancta Romana Eccleſia in gradibus Clericorum agat. Clericos tantum Oſtiani, Lectores, Exorcifia, Acolythus, uxorem ducere virginem cum benedictione Sacerdotali permittit. Hi ſunt Ordines minores in Eccleſia; ſed inter hos non recenſetur Prima Tonſura. Ergo hæc non eſt Ordo. Eadem nominatio Ordinum, & non Tonſuræ ſit in cap. 4. Subdiacono 93. diſt. Et in Epitola S. Cornelii Papæ ad Fabianum, de qua Enſebius lib. 6. Hiſt. cap. 33. Tertio, Omnes Ordines habent ſuum proprium officium, ac miniſterium in Eccleſia, denotatum per inſtrumenta quæ Ordinandi traduntur tangenda. Sed prima Tonſura, quæ in jure appellatur etiam Palmiſtatus, & Cantoratus, cap. Palmiſta, 23. diſt. nullum habet miniſterium, ſed ſolum poteſt cantare Palmos, cap. Perſectis, & cap. Cleroſ, 25. diſt. quæ cantatio olim erat communis omnibus fidelibus; ut notat Episcopuſ Sarnellius Epif. Eccl. tom. 1. Epif. 9. ubi hæc verba: *Uſo ancora ſi della primitiva Chieſa, che il popolo ſoleva cantare con i Chierici, e riſpondere all' Orazione detta dal Sacerdote; onde S. Girolamo laſciò ſcritto in Prefat. Epif. ad Galat. Ad imitationem caſaliſ tonitru Amen reboat, &c. Ergo Prima Tonſura non eſt Ordo.**

Quartò, Omnes Ordines conferuntur ab Episcopuſ tantum, d. cap. Perſectis. 9. Ad Episcopuſ pertinet, 25. diſt. Concil. Trident. de Sacramento Ordinis ſeſſ. 23. cap. 4. & Can. 7. Sed Tonſura, ſeu Palmiſtatus conferuntur etiam à ſimplici Sacerdote, d. cap. Palmiſta, 23. diſt. Ergo non eſt Ordo.

Quinto, Nullus Ordo datur niſi in Miſſæ celebratione. S. Thom. 3. p. q. 40. art. 3. Card. Turrecrem. in cap. Clerici num. 3. 23. diſt. Sed prima Tonſura poteſt conferri in quacunque hora diei, & ſine Miſſa, ut in Pontificali Romano in Rubric. de Ord. Confer. Ergo non eſt Ordo.

Sextò, In omni tranſitu de ſtatu ad ſtatum convenienter interponitur aliqua diſpoſitio. Sic inter ſtatum Sæcularem, & Religioſum interponitur Novitatus; inter ſtatum liberum, & Chriſtianum Catechumenus; inter ſtatum liberum, ac Matrimoniale Sponſalia. Ergo etiam inter ſtatum Laicalem, & Clericalem debet intervenire aliqua diſpoſitio, & hæc eſt Prima Tonſura; quæ non poteſt dici Ordo, ſed diſpoſitio ad Ordines.

Septimò, Omnes Ordines habent relationem ad Euchariſtiam, ad cujuſ cultum, & obſequium miniſteria Ordinum ſunt inſtituta, d. cap. Perſectis 25. diſt. Doncil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 2. & Can. 2. S. Thomas in 4. diſt. 24. q. 2. art. 1. q. 2. ad 3. Sed Tonſura nullum habet miniſterium reſpiciens Euchariſtiam, & ſecundum Innocentium in cap. Cum contingat, in Verbo Ordo, de Etate, & Qualit. Si Tonſura ſit omiſſa, & minores Ordines ſint luſcepti, ipſa non eſt repetenda. Ergo non eſt Ordo.

Oſtavò, In omni Ordine neceſſaria eſt materia, quia ſine illa non perſicitur Sacramentum. Concilium Florentinum in Decreto Fidei Eugenii IV. in ſ. 5. Concilium Tridentinum ſeſſ. 23. de Sacrament. Ord. cap. 3. & materia eſt illa res, quæ traditur tangenda, dum ordinatur, ut in d. Decreto Eugenii IV. ſ. Sextum Sacramentum. Sed cum conferuntur Prima Tonſura nulla materia traditur tangenda à Tonſurato; ſed ſolum reſciſſis capillis, induitur Superpelliceo non ex neceſſitate, ſed ex ſola congruitate. Jo: Monachus in cap. Degradatio, de Pœnis in 6. num. 2. ubi dicit: *multos tonderi vidi ſine hac veſte Clericali.* Ergo non eſt Ordo.

Nonò, Concilium Tridentinum ſeſſ. 23. de Reſc. 6. ita loquitur: *Nullus prima Tonſura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus conſtitutus ante decimumquarſimum annum beneficium poſſit obtinere.* Ergo Prima Tonſura ſecundum Concilium Tridentinum non eſt Ordo.